Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 201 (893) | Łódź, Poniedziałek, 30 Sierpnia 1926 | פירטער יאהרגאנג | לאדזש, מאנטאג כ אלול תרפ"ו | Nr. 201 (893)

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71 || אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדזש, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

מיניסטער זאלעסקי איז צופרידען

מיט די בעראטונגען אין פאריז.

גרויסע באהן-קאטאסטראפע הינטער טהארן.

פ א ר י ז, 29. (פאט) אין א געשפרעך מיט א פארשטעהער פון „מאטין" האט מיניסטער זאלעסקי ערקלעהרט, אז ער איז פולשטענדיג צופרידען מיט די אפגעהאלטענע בעראטונגען אין פאריז און האט פעסטגעשטעלט, אז ס'עקזיסטירט א פולשטענדיגער הסכם צווישען דער פראנצויזישער און פוילישער פאליטיק. דער מיניסטער האלט, אז ס'איז פארהאן א מעגליכקייט צו קומען צו אן'אלגעמיינער פארשטענדיגונג אויפ'ן יסוד פון לארד סעסיל'ס פראיעקט.

פרעמיער קאנפערירט מיט סיים-מארשאלעק און מיט מארש. פילסודסקי.

וו א ר ש א, 29. (פאט) היינט נאכמיטאג האט דער פרעזעס פון מיניסטארען-ראט בארטעל אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט מארשאלעק ראטאי. אין אווענד האט דער פרעמיער קאנפערירט מיט'ן מארשאל פילסודסקי

א שרפה אין א מלוכה'שע פולווער-פאבריק הינטער סאכאטשעוו.

2 ארבייטער פערברענט—דער בנין אפגעברענט.

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דריי קילאמעטער הינטער סאכאטשעוו געפינט זיך א מלוכה'שע פולווער - פאבריק. צעהער-נעכטען ארום 4 ביינאכט, ווען אין דער פאבריק האט געארבייט די נאכט-שיכט איז פארגעקומען א געוואלדיגער עקספלאזיע. צוויי קופערנע פעסלעך, אין וועלכע עס האט זיך געפונען 120 קילא פולווער זענען אויפגעריסען געווארען און דער גאנצער בנין איז באלד געשטאנען אין פלאמען. די ארבייטער האבען אנגעהויבען ארויסצולויפען פון דער פאבריק, אבער צוויי פון זיי האבען דאס נישט בעוויזען דאס צו טון און זענען פערברענט געווארען די אומגעקומענע הייסען וואצלאוו פאראל און אנטאני ביעדזשיצקי.

עס זענען אנגעקומען די פייער-לעשער פון סאכאטשעוו און אין פערלויף פון 2 שעה האבען זיי דאס פייער איינגעלאשען. איינער פון די בנינים פון דער פאבריק איז אינגאנצען פערברענט געווארען.

אויפ'ן ארט פון אויפרייס איז געקומען א ספעציעלע אויספארשונגס-קאמיסיע כדי צו דערגעהן די סיבה פונ'ם אויפרייס.

גרויסע באהן-קאטאסטראפע הינטער טהארן.

נעכטען אין אווענד האט זיך אין אונזער שטאט פערשפרייט א קלאנג, אז הינטער טהארן איז געשעהען א קאטאסטראפע מיט דעם פאסאזשיר-צוג, וואס דארף קומען פון טשעכאסלאוואקיי אויפ'ן קאלישער וואקזאל. צום וואקזאל זענען דערוויל אנגעקומען מאסען מענשען, וועלכע האבען אפגעווארט זייערע קרובים און ווידקליך איז דער צוג פון ציעכאסלאוואקיי אינגאנצען נישט געקומען.

מיר האבען זיך דערוואוסט פאלגענדע פרטים.

אויף דער סטאציע בזשאזא צווישען אלעקסאנדראווא און טהארן איז א משא-צוג, צוליב א שלעכט אנגעשטעלטען וועקסעל אראפ פון די רעלסען, די פאלגען זענען געווען קאטאסטראפאלע, 8 וואגאנעס זענען אומגעווארפען געווארען און פערלעגט די גאנצע באהן-ליניע. צוויי באהן-בעאמטע זענען פערוואונדעט געווארען. פון מהארן און בידגאשטש זענען ארויסגעפאהרען רעטונגס-צוגען. די באהן-פערבינדונג איז איבערגעריסען געווארען.

קארפאנטי מאכט געשעפטען

הינטער ארעסט-זאר און שטערט...

וו א ר ש א 29. (טעלעפאניש) דער נעכטיגער „ראבאטניק" שרייבט, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט געשיקט א ספעציעלען רעוויזאר קיין קאטאוויץ אינדער שלעזישער באנק וואו די הויפט-דעה האט קארפאנטי, דער רעוויזאר האט ענטדעקט, אז מיט די באנק-געלדער זענען געמאכט געווארען פערשידענע פריוואטע געשעפטען. די באנק האט היזק געהאט 2 מיליאן זלאטיס. דער רעוויזאר וועט אפגעבען א בעריכט דעם פינאנץ מיניסטער.

דער נומערוס-קלאוזוס אין אונגארן.

ב ו ד א פ ע ש ט, (י.ט.א.) דער בילדונגס מיניסטער האט בעשטימט א פראצענט-נארמע פאר יודישע סטודענטען אין שול-יאהר 1926|27 אויף 190. אין אלע אונגארישע הויכשולען וועלען אלוא היי-יאהר אנגענומען-ווערען נישט מעהר 190 יודישע סטודענטען.

א בולט'ע אילוסטראציע פון דער ווירקונג פון נומערוס-קלאוזוס אין אונגארן. גיבען די ציפערן פון בודאפעשטער אוניווערזיטעט. אין שול - יאהר 1913|4 האבען זיך געפונען אויפ'ן בודאפעשטער אוניווערזיטעט 2.598 יודישע סטודענטען אויף דער אלגעמיינער צאהל 7.513 ד. ה. 31 פראצענט. נאכ'ן איינפיה'ען אין יאהר 1920 דעם נומערוס-קלאוזוס, האט די צאהל יודישע סטודענטען אין שול-יאהר 1921|22 אויסגעמאכט 558 אויף דער אלגעמיינער צאהל 7.140 ד. ה. קוים 8 פראצענט.

וויטאס גיט אפ בעריכטע.

וו א ר ש א, 29 (פאט). נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון הויפט-ראט פון „פיאסט", בעריכטען וועגען דער סיטואציע האבען אפגעגעבען די דעפוטאטען וויטאס און דעמבסקי. דער הויפט-ראט האט אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט צוטרוי וויטאס'ן און עס ווערט געלויבט די שטעלונג פון „פיאסט" צו דער מאי-איבערקעהרעניש און צו דער איצטיגער רעגירונג.

לעמבערגער סוחרים נעגען דעם נייעם פראיעקט פון די האנדעלס-שעה'ן.

ל ע מ ב ע ר ג, 29 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) שבת איז אין דער האנדעלס-אינדוסטריע-קאמער אין לעמבערג פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די האנדעלס-אוןווירטשאפטליכע ספערען. אויף דער טאג-ארדנונג פון דער קאנפערענץ האט זיך געפינען דער פראיעקט פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה פרעזידענט וועגען פערלענגערען די האנדעלס - שעהן. די קאנפערענץ האט זיך ארויסגעזאגט געגען דעם פראיעקט.

זעלבסטמארד פון א באנק-דירעקטאר אין פראג.

פ ר א ג, 29 (ספ.) אין א וואלד נעבען דער סטאציע אסטראמער האט זיך דער באנק - דירעקטאר ד"ר הארק ארונטערגעווארפען אונטער די רעדער פון א פאסאזשיר-צוג. ער האט געפונען דעם טויט אויפ'ן ארט. די סיבה פון דעם זעלבסטמארד איז נאך נישט בעקאנט.

דימיסיע פון וואיעוואדע בנינסקי.

וו א ר ש א, 29 (טעלעפאניש). פון די קרייזען, וואס שטעהען נאהענט פון דער רעגירונג ווערט בעשטעטיגט דער קלאנג, אז די דימיסיע פון פויזנער וואיעוואדע גראף בנינסקי זאל ערשט פארקומען נאך זיין צוריק קעהרען פון אורלויב.

די פראגע אבער וועגען דער דימיסיע האלט מען פאר א זיכערע.

רוסיש-פינלענדישע אונטערהאנדלונגען.

מ א ס ק ו ו א, 29 (ספ.) דעם 26 ד. ח. האבען זיך אין העלזינגפארס אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען צווישען פארשטעהער פון ראטען-רוסלאנד און פינישען אויסערן מיניסטער, וועגען שליסען א גווארנאנציע-פאקט צווישען פינלאנד און ראטען-רוסלאנד.

צו דער פערלאבונג פון מיין ליבען שוואגער

ישראל מאהארסקי

מיט פרל. רויזא בוימאן

ווינשען א הערצליכען מזל טוב, זייער לעבענס-וועג זאל מיט זונען-שטראהלען בעצירט זיין

609 אברהם יעקב פלום און פרוי.

אכטונג, קאנפעקציאנערען!

א זעלבסט-שטענדיגער **פטרקויפער** פון הערן-גארדעראבען

מיט לאנגיעהריגער פראקטיק

וויל ענדערען דעם פאסטען.

ערשטקלאסיגע רעפערענצען.

אפערט. אין אדמ׳נ. אונטער „טיכטיגער פטרקויפער".

בילייך!

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל אונזער פריינד מרדכי גרשון הושמינסקי און פרוי צוליב'ן טויט פון זייער הייסגעליבטע טאכטער נ.ע.

אסתר

זייט פון גאט געטרייסט!

610 יודעל קנאפמאן און פרוי.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין אינניגסטען דאנק דעם ה' האמער, אינהאבער פון דער שולע ווסכאדניא 45 פאר זיין גוטע ערציהונג פון מיין זוהן יוסף, אין פאר די פארבערייטונג אין 2-טע קלאס פון יודישען גימנאזיום, וואו ער איז איינגעטרעטען אהן אויספעסטרונג.

איך עמפפעהל דעם ה' האמער אלס גוטען פעדאגאג.

מיט אכטונג

שלום זיידלער, ווסכאדניא 49.

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דעם קאסירער פון דער סעקציע הערען-בעשטעלט ביים שניידער-פאראיין מרדכי גרשון הושמינסקי צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין איינציג הייסגעליבטע טאכטער

אסתר

זייט געטרייסט!

612

די סעקציע הערען-בעשטעלט.

רוסלאַנד ווענדעט זיך צו פּוילען וועגען א פריינדשאַפטס-אָפּמאַך.

מ אָ ס ק וו אַ, 29 די סאָוויעטישע אַגענטור מעלדעט: דער פאָלקס-קאָמי-סאַריאַט פאַר אויסערן-ענינים האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט מיט פאָלגענ-דען אינהאַלט: דער רוסישער געזאַנדטער אין וואַרשאַ האָט די טעג איבערגע-געבען דעם פּוילישען אויסערן-מיניסטער ה׳ זאַלעסקי אַ פּראָיעקט וועגען נישט-אַגרעסיע, וועלכער זעהט פאָר דאָס געגענזייטיגע אָפּזאָגען זיך פון יעדען אַרט אַגרעסיווע טעטיגקייט. דער פּראָיעקט פערפליכטעטביידע צדדים אָפּצו-היטען די נייטראַליטעט, אין פאַל ווען איינע פון די צדדים וועט אַטאַקירט ווערען דורך אַ דריטע מלוכה – ווייטער נישט צו נעהמען קיין אָנטייל אין פּאָליטישע אָדער עקאָנאָמישע אונטערהאַנדלונגען, וואָס זענען געווענדעט געגען צווייטען צד און ענדליך צו ענטשיידען אַלע שטרייט-פראַגען דורך אַ פּער-שטענדיגונגס-קאָמיסיע.

די סאָוויעטישע רעגירונג האָט אויסגעדריקט איהר ווונש, אַז דאָס אונטערשרייבען פון דעם דערמאָנטען אָפּמאַך זאָל פּאָרקומען אין אויגוסט אין דער צייט פון דעם פּראָיעקטירטען וויזיט פון פּוילישען אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי אין מאָסקווא. דער דאָזיגער וויזיט זאָל טראָגען דעם כאַראַקטער פון רעוויזיט אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן פאַריעהריגען וויזיט פון טשיטשערינען אין וואַרשאַ.

צוליב דער קראַנקהייט פון טשיטשערינען וועט מיג. זאַלעסקי פאָהרען קיין מאָסקווא שפּעט אין הערבסט.

שאַרפער אַרויסטריט פון לואי מאַרשאַל נעגען די יודישע נאַטאַבלען אין טערקיי!

נ י ו - י אָ ר ק, (י.ט.א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אָפּזאָגען זיך פון די טערקישע יודען פון זייערע רעכט אַלס אַ נאַציאָנאַלע מינדערהייט, האָט די יודישע טעלעגראַפען-אַגענטור אין ניו-יאָרק זיך געווענדעט צו ה׳ לואי מאַרשאַל, וועלכער האָט גענומען אַן אַקטיווען אַנטייל אין דער אויסאַרבייטונג און אָננעהמונג פון די מינדערהייטס-טראַקטאַטען אויף דער שלום קאָנפערענץ אין יאָהר 1919, אַרויסזאָגען זיין מיינונג וועגען דער האַנדלונג פון די יודען אין דער טערקיי.

„אַלס איינער, וואָס האָט גענומען אַן אַקטיווען אַנטייל אין דער אויסאַרבייטונג און אָננעהמונג פון די מינדערהייטס - טראַקטאַטען בשעת דער שלום-קאָנפערענץ, האָט ה׳ מאַרשאַל ערקלערט, בעטראַכט איך די האַנדלונג פון די טערקישע יודען אַלס אומגעהויער פחדנות׳דיג און שענדליך.

ווען איך בין דעם לעצטען זומער געווען אין גענף, האָט מאַרשאַל ווייטער ערקלערט, האָט מיר אַ בעריהמטער אייראָפּעישער דיפּלאָמאַט געזאָגט, אַז די איינציגע זאַך, וואָס האָט פערהיט דעם אונטערגאַנג פון די פערשידענע מינדערהייטס-פעלקער אין מזרח-אייראָפּאַ, זענען געווען די גאַראַנטיעס צו בעקומען מינדערהייטס-אָבמאַכונגען. דורך די דאָזיגע גאַראַנטיעס בעקומען די מינדערהייטען ציווילע, פּאָליטישע און רעליגיעזע גלייכבערעכטיגונג אין דעם גלייכען שוץ פון געזעץ. דאָס זענען די גאַראַנטיעס, וואָס בעשטימען די רעכט פון בירגערשאַפט פאַר אַלע פּערזאָנען, אָהן אונטערשיד פון ראַסע, גלויבען, שפּראַך אָדער נאַציאָנאַליטעט, וועלכע זענען געבוירען-געוואָרען אין די טעריטאָריעס פון די פערשידענע לענדער, אָדער וועלכע האָבען דאָרט געוואוינט, בשעת די דאָזיגע מלוכות זענען געשאַפען-געוואָרען.

„עס איז די גרעסטע חוצפּה פון די 70 נאָטאַבלען פון די טערקישע יודען ווען זיי בעהויפּטען, דאָס זיי זענען כלומר׳שט אַ „יודישע נאַציאָנאַלע פערזאַמלונג״, אויף צו פערשאַכערן די רעכט פון די יודישע און נישט יודישע מינ-דערהייטס-גרופּען אין טערקיי. עס איז פונקט דאָס זעלבע ווי 70 איינצעלנע מענשען, וואָס וואוינען אין ניו-יאָרק אָדער אין וואַרשאַ וואָלטען אין דעם נאָמען פון די יודען פון די פעראייניג-טע שטאַטען אָדער פּוילען זיך אָבגע-זאָגט פון די רעכט, וואָס ווערען זיי גאַראַנטירט דורך די קאָנסטיטוציעס פון די פעראייניגטע שטאַטען אָדער פון פּוילען.

„די דאָזיגע מינדערהייטס-רעכט האָבען פונקט די זעלבע בעדייטונג ווי די קאָנסטיטוציאָנעלע רעכט, וועלכע מיר האַלטען אַזוי טייער. זיי זענען אַריינ-געשריבען געוואָרען אין די קאָנסטיטוצ-יעס פון די פערשידענע מזרח-אייראָפּע-אישע לענדער. זיי זענען אַנערקענט געוואָרען אַלס התחייבות׳ן פון אינטער-נאַציאָנאַלען רעכט. זיי זענען געשטעלט געוואָרען אונטער דער גאַראַנטיע פון דער פעלקער-ליגע. זיי זענען אַנערקענט געוואָרען דורך אַלע מלוכות, וואָס האָבען אונטערגעשריבען דעם שלום-אָב-מאַך, אַלס נויטיג אויפצוהאַלטען די עפענטליכע רוה און צו בעשיצען דאָס לעבען, די פרייהייט און דעם וואויל-שטאַנד פון די מינדערהייטען.

„דער פאַקט אַליין, דאָס בעת די דאָזיגע יודיש-טערקישע נאָטאַבלען זאָ-גען זיך אָפּ פון די אַלע רעכט, וועלכע זענען גאַראַנטירט געוואָרען די טערקי-שע יודען און אַנדערע מינדערהייטען אין טערקיי, דורך דעם לאָזאַנער שלום-טראַקטאַט, תוך-כדי-דבר, אַלס אַ חסד פון דער טערקישער רעגירונג, זי זאָל רעגולירען די ענינים פון דער יודישער קהלה און אויפהאַלטען איהרע רעליגיע-זע צדקה און ערציהערישע איסטיטוציעס, בעווייזט אין וואָס פאַר אַ אומגליקליכען גייסטיגען צושטאַנד די דאָזיגע נאָטאַב-לען געפינען זיך, קיינער אָבער פון צווישען די מינדערהייטען אין דער טערקיי קאָן זיך נישט פיהלען געבונדען דורך אַ א אומזיניגער און חוצפּה׳דיגער שטעלונג.

„די פעלקער, וואָס האָבען אונטער-געשריבען דעם לאָזאַנער אָפּמאַך, און וועלכע זענען מיטגלידער פון דער פעלקער-ליגע, האָט ה׳ לואי מאַרשאַל פערענדיגט וועלען קוקען מיט פעראַכטונג אויף אַזאַ האַנדלונג. מענשליכע רעכט קאָן מען נישט אַוועקנעהמען מיט דער האַנד אויף אַזאַ קנעכטישען שטייגער.

ד״ר יוסף ראָזען אָפּגעפאָהרען פון רוסלאַנד קיין אַמעריקאַ.

מ אָ ס ק וו אַ. (י.ט.אַ.) דער דירעק-טאָר פון „אַגראָ-דזשאָינט״ ד״ר יוסף ראָזען איז אָפּגעפאָהרען קיין ניו-יאָרק. ה׳ ראָזען וועט פאָהרען דורך וואַרשע און בערלין.

אויף דער פראַגע פון י.ט.אַ.-פאָר-שטעהער, וואָס פאַר אַ פאָרטשריט עס האָט געמאַכט אין משך פון לעצטען יאָהר די יודישע קאָלאָניזאַציע אין רוסלאַנד, האָט ד״ר ראָזען געזאָגט:

פאַר אַ יאָהרען אין דער צייט האָבען מיר געהאַט מעהר פלענער ווי מעשים, היינט זענען די פלענער פערוואַנדעלט געוואָרען אין מעשים ווי פריהער אַזוי אויך איצט, איז מיין טיפע, איינערליכע איבערצייגונג, אַז די קאָלאָניזאַציאָנס אַרבייט איז איינע פון די וויכטיגסטע און נויטיגסטע אַרבייטען, וואָס ווערט געטון צווישען יודען.

———

פעראָרדנונג
אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעאָרגאַניזאַציע פון אַדרעסען-ביוראָ אין לאָדז.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אַדורכגעפיהרטער רעאָרגאַניזאַציע פון דעם אַדרעסען-ביוראָ אויף דעם אַזוי-גערופענעם אַמעריקאַנער סיסטעם (בעמבנאָווי) פעראָרדען איך:

די אייגענטימער, פערוואַלטער — די הויז-אַדמיניסטראַטאָרען, מוזען זיך מעלדען, אָנהויבענדיג פון דעם 3. סעפּטעמבער 1926 און די ענטשפּרע-כענדע פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען וועגען בחנמ׳דיגע איין- און אויסמעלדונגס-בלאַנקעטען, אויספילען זיי אויפ׳ן יסוד פון די הויז-איינמעלדונגס-ביכער, דערנאָך, כדי נאָכצוקאָנטראָלירען, מוזען די אויסגעפילטע מעלדונגס-קאַרטען צוזאַמען מיט די מעלדונגס-ביכער פאָרגעשטעלט ווערען דורך די אַדמיניסטראַ-טאָרען אין דעם אַדרעסען-ביוראָ (פּיאָטרקאָווסקאַ 13),

אין פאָלגענדער רייה:

פון געביט פון I פאָל. קאָמ. — ד. 11/X 1926.

„ „ „ II און IX פאָל. קאָמ. — ד. 12/X 1926.

„ „ „ III פאָל. קאָמ. — ד. 13/X 1926.

„ „ „ VI און VI פאָל. קאָמ. — ד. 14/X 1926.

„ „ „ V פאָל. קאָמ. — 15/X 1926.

„ „ „ VII פאָל. קאָמ. — ד. 16/X 1926.

„ „ „ VIII פאָל. קאָמ — ד. 18/X 1926.

„ „ „ X און XII פאָל. קאָמ. — ד. 19/X 1926.

„ „ „ XI פאָל. קאָמ. — ד. 20/X 1920.

„ „ „ XIII פאָל. קאָמ. — ד. 21/X 1926

„ „ „ XIV פאָל. קאָמ. — ד. 22/X 1926.

די מעלדונגס-אַקטען מוזען אויסגעשריבען ווערען ריין און לעזבאַר, אָהן אויסבעסערונגען, מיט אַ גענוי אויספילען פון אַלע רובריקען און אינטערגע-שריבען דורך דער הויז-פערוואַלטונג.

ב ע מ ע ר ק ו נ ג: די מעלדונגס-בלאַנקעטען, וואָס דינען אַדורכצופיה-רען אַן איינמאָליגע רשימה, וועלען זיין: צום איינמעלדען — געלע, צום אויסמעלדען — רויטע און אַלס אַ זעלכע קענען זיי נישט בענוצט ווערען ביי אַ נאָרמאַלער איינמעלדונג אָדער אויסמעלדונג.

די שולדיגע אין נישט-אונטערוואַרפען זיך אונטער דער דאָזיגער פער-אָרדנונג, וועלען צוגעצויגען ווערען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פון אַרט 138 פון שטראָף-קאָדעקס.

Komisarz Rządu na m. Łódź

w. z. (-) Janiszewski

פאַר דער אויטענטישקייט: לייטער פון אַדרעסען-ביוראָ אין לאָדז

(-) K. Sitkowski

609

Dr. med. A. SZMIRGELD

CEGIELNIANA 6.

144

שייטלען
פון פרימאַ האָאַר, פּעריש.
קאַמיעננאַ 5, 2-טן הויף
ביי בצלאל פאַרושוצקי.

קומט און איבערציינט אייך!
אַלער אַרט בישעם, פּאַראַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס אין אַלע גערוכטס-, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אַמבעסטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ

„פּאַלאַניאַ״ אַלעיאַ 1 מאַי 7.

וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אַנגעלעגענהייטען דורך ה׳ לעאָן שווייצער. איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען פּראָ-טעסטן און וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַכען מיט איינענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

הגמנסיה העברית „יבנה״
בלודז, ציגלניה 75.

מתקבלים תלמידים לשנת הלמודים הח שה אל כל המחלקות.

להתרשם אפשר בלשכת הגמנסיה (רחוב צעגעלניאַ נומ 75) בכל יום מן השעה 11—1 לפני הצהרים.

הלמודים והבחינות תתח״ה ב5 לספטמבר ש. .

המנהל.

777

עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונ-גען פון נייע שילער אין עלטער פון 6 יאָהר אָן. די שול קאַנצעלאַריע איז טעטיג יעדען טאָג פון 11—1. די למודים און די איינטריטס עקזאַמענס הויבען זיך אָן ד. 15 סעפּטעמבער

דער דירעקטאָר.

נוצליך פאַר אייער געזונד
דער בעוואוסטער ערשט-קלאַסיגער
פּענסיאָנאַט עלבינגער
טאַמאַשאָוו מאַזאָוו.

מאַכט דערמיט בעקאַנט, אַז עס ווערען אָנגענומען געסט אויף די קומענדע ימים טובים. ערשט-קלאַסיגע קיך מיט ווייכע געזונדע בעקעסטיגונג און עס ווערט איינגעאָרדנעט אַ אייגענע מנין מיט אַ זינגענדען בעלי תפלה

דער פּענסיאָנאַט איז פון אַלע זייטען אַרומגערינגעלט פון די בעריהמטע ספּאַלער וועלדער איבעראַל עלעקטרישע בעלייכטונג ווי אויך אַלע מאָדערנע בעקוועמליכקייטען, קורץ: בעקוועם און פערגעניגעכאַל אין אַל. הינזיכטען

פּרייזע צוגענגליך.

בעמערקונג: דער פּענסיאָנאַט וועט אויך צום ווינטער זיין אָפען אָהן איבעררייס אין ספּעציעלע וואַרמע זוניגע צימערען און עס ווערט בעזונדערס אַכט געלעגט אויף דער היימ-ליכקייט אנגענעהמער פערוויילונג און צופרידענהייט פון די געסט.

565

אין דעם לאַנג עקזיסטירענדען חדר פון
י. כאַטשינסקי, קאַמיענאַ 9
ווערען טעגליך איינגעשריבען תלמידים אויף דעם נייעם שול-יאָהם.

8 24

אַפּריזיער-אַנשטאַלט
אין אַבריזיהאַלבער
זאַפּאַרט צו פּערקויפען
צו נאָפאַהרען אין אַדמינ.

516

איז דער פּאַרלאַמענטאַריזם באמת באַנקראָט?

פון דעפּ. דוד שרײַבער.

זייט וואָכען און חדשים הערען מיר כּסדר שווערע אַטאַקעס און בעליידיגונגען געגען פּאַרלאַמענטאַריזם. ער האָט זיך שוין איבערלעבט, ער טויג צו גאָר נישט, ער פיהרט צו מיסברויכען. ער מוז ווי אַם גיכסטען בעזייטיגט ווערען — דאָס זענען לידער, וועלכע מיר הערען כּסדר. עס זענען שוין באמת נישטאָ קיין שום בלבולים און זלזולים, וועלכע די סענסאַציע-צייטונגען זאָלען נישט האָבען געוואָרפען אויף די פּאַרלאַמענטען און אויף דעם פּאַרלאַמענטאַריזם בכלל.

אַזוי הויך איז דערגאַנגען די שנאה געגען פּאַרלאַמענטאַריזם, אַז יעדער אַוואַנטורניק, וועלכער האָט זיך געהאַלטען פאַר פעהיג צו בעזייטיגען פּאַרלאַמענטען און זיך אַליין צו בעשטימען אַלס דיקטאַטאָר, האָט שוין אין פאָראויס געקאָנט רעכענען אויפ'ן בייפאַל און אויף דער הסכמה פון אַ געוויסער פּרעסע.

לאָמיר אָבער זעהן, צי האָבען די פּאַרלאַמענטען פון די איינצעלנע לענדער און דער פּאַרלאַמענטאַריזם בכלל באמת שוין באַנקראָטירט און צי מוז מען טאַקי שוין באמת זוכען אַ אַנדערע פאָרם פון מלוכה-לעבען?

צוויי געשעהענישען פון דער לעצטער צייט וואָלטען בעדאַרפט אויפמערקזאַם בעטראַכט ווערען פון דער גאַנצער דענקענדער וועלט. זיי דאַרפען בעווייזען, אַז מען טאָר נישט אין דעם אייגעניש בעטראַכטען דעם פּאַרלאַמענטאַריזם פאַר טויט.

דאָס ערשטע געשעהעניש איז פאָרגעקומען ווייט פון אונז, אין אינדיען, וואו די ענגלישע הערשאַפט האָט צו קעמפען מיט גרויסע שוועריגקייטען. ביז דאָ נישט לאַנג האָבען די ענגלענדער דאָרט כּסדר געהאַט צו טון מיט רעוואָלוציעס און אונרוהען. ערשט דער אַנגעמעלט צוריקגעטרעטענער לאָרד רעדינג האָט דאָרט איינגעפיהרט אַן אַנדערען סיסטעם. מיט קלוגער גוטסקייט און סימפּאַטיע פאַר די אינדישע שבטים, האָט ער פערשטאַנען צו בערוהיגען דאָס לאַנד און האָט אין די לעצטע יאָהר פון זיין פערוואַלטונג מעהר געשטאַרקט די ענגלישע הערשאַפט אין אינדיען, ווי אַלע פריהעריגע ענגלישע פערוואַלטער.

צוריקקומענדיג קיין ענגלאַנד, איז ער טאַקי פון דעם גאַנצען לאַנד, אָנגעהויבען פון דעם קעניג, ביז צום קלענסטען צייטונג-שרייבער אויפגענומען געוואָרען מיט'ן גרעסטען כּבוד. אגב איז דאָס פאַר אונז יודען אויך דערום דערפרעהענדיג, וואָס לאָרד רעדינג איז ווי בעוואוסט, אַ יוד און האָט פריהער געהייסען יצחק רופוס.

איינס פון די הויפּט-מיטעל, מיט וועלכע דער יודישער וויצע-קעניג האָט בערוהיגט די פעלקער פון אינדיען, איז אָבער דוקא געווען די איינפיהרונג פון פּאַרלאַמענטאַריזם. אין גאַנץ אינדיען זענען פאָרגעקומען נאָרמאַלע וואַהלען. און אין דער שטאָט דעלהי האָט דאַן אַ לענגערע צייט בעראָטען דער אינדישער פּאַרלאַמענט וואָס האָט אַרויסגעוויזען אַ גרויסע מאָס פון פּאָליטישער רייפקייט און האָט צוגעצויגען די ברייטעסטע קרייזען פון דער בעפעלקערונג צום מלוכה-לעבען.

ס'איז אינטערעסאַנט צו וויסען, אַז די ענגלישע פערוואַלטונג האָט געמיינט דאָס די צום ערשטען מאָל געוועהלטע דעפּוטאַטען וועלען נישט קאָנען פון צווישען זיך וועהלען אַ פאָרזיצער, וועלכער זאָל זיין פעהיג צו פיהרען די זיצונגען. דער לאָנדאָנער פּאַרלאַמענט האָט דערום „אויסגעבאָרגט“ אַ דעפּוטאַט קיין דעלהי, וועלכער האָט אַלס פאָרזיצער, אָדער ווי ער הייסט אין ענגלאַנד „ספּיקער“ געפיהרט די פערהאַנדלונג.

איצט האָט זיך די פּאַרלאַמענט-סעסיע אין דעלהי שוין געענדיגט, באַלד וועלען פאָרקומען נייע וואַהלען און דער „אויסגעבאָרגטער ספּיקער“ איז צוריקגעקומען און האָט אין דער ענגלישער עפענטליכקייט גענוי דערצעהלט, ווי די איינפיהרונג פון פּאַרלאַמענטאַריזם האָט בערוהיגט אינדיען און ווי דאָס האָט דאָרט אויפסניי אויפגעפרישט דאָס גאַנצע עפענטליכע לעבען.

דאָס צווייטע געשעהעניש איז די לעצטע איבערקעהרעניש אין גריכענלאַנד די כּמעט אַלגעמיינע קרענק פון דער אייראָפּעאישער וועלט, די געגנערשאַפט צום פּאַרלאַמענטאַריזם און דאָס היסטאָרישע פערלאַנגען פון אַ דיקטאַטור, איז מיט עטליכע חדשים צוריק אַריינגעדרונגען אין דעם קליינעם לאַנד. דער ערשטער-בעסטער אַוואַנטורניק אין אַ גענעראַל-אוניפאָרם האָט זיך געהאַלטען פאַר בערעכטיגט דעם געזעצליך געוועהלטען פּאַרלאַמענט צו בעזייטיגען, און זיך אַליין צו מאַכען פאַר אַ דיקטאַטאָר אויף זיין פּלאַץ. אַ געוויסע צייט איז עס געלונגען.

מלוכות און פעלקער לאָזען זיך אַזוי ווי איינצעלנע מענשען איבערשרעקען דורך חוצפּה, און ברוטאַלען פאַרגעהען לאַנג קאָן דאָס, פערשטעהט זיך, נישט דויערען. דאָס איז איצט אויך געשעהען אין גריכענלאַנד, וואו דער דיקטאַטאָר איז איבער נאַכט בעזייטיגט געוואָרען דורך מענשען, וועלכע ער האָט צום גרעסטען טייל געהאַלטען פאַר זיינע אָנהענגער.

די נייע מאַכט האָבער פּרובען צו פאַראייניגען די דעמאָקראַטישע פאָלקס-כּחות, כּדי צו שאַפען אַ רוהיגע מלוכה-פערוואַלטונג מיט איין וואָרט, זיי זוכען אַ וועג צוריק צו קעהרען צום פּאַרלאַמענטאַריזם.

ווייל מען מעג דעם פּאַרלאַמענטאַריזם פאָרוואַרפען כּל'ערליי חסרונות. ביז היינט האָט אָבער קיינער נישט געפונען קיין בעסערען מיטעל צו פיהרען אַ מלוכה.

די ערפאַהרונגען, וועלכע מ'האָט ביז איצט געמאַכט מיט, דער דיקטאַטור פון רעכטס, אָדער פון לינקס, אָט דער אַליינהערשאַפט פון איינצעלנע מענשען, אָדער גאַנצע בעפעלקערונג קרייזען, זענען נישט קיין גוטע און קאָנען זיכער נישט פיהרען צו בעזייטיגען דעם פּאַרלאַמענטאַריזם, להיפך, גראָד אין דער צייט פון נויט מוז מען תמיד צו איהם ווידער צוריק קומען.

מאָראַלישע סאַנאַציע און „נומערוס קלויזוס“.

פון דעפּ. דר. אברהם אינזלער.

די רעגירונג אַרבייט. די רעגירונג פון דער מ י-איבערקערעניש, די איינציגע אין איהר מין לעגאַלע, צי לעגאַליזירטע רעוואָלוציע, בעווייזט אַ לעבעדיגע אַקטיוויטעט זי, ברענגט ענדערונגען כּמעט יעדען טאָג. עס איז דאָ אַ בעוועגונג, וואָס זאָגט עדות, אַז עס געשעהט „עפּיס“.

אָבער „וואָס“ געשעהט? די דאָזיגע פראַגע חזר'ט זיך איבער אָפט און נאָך אָפטער וועט זי זיך איבער'חזר'ן אין דער צוקונפט. אין די בעדינגונגען אַ פאַקטישער דיקטאַטור, אין וועלכען מיר לעבען. ווען די ריכטונג און גייסט פון דער רעגירונג איז אָפּהענגיג פון די פּלאַנען פון יחידים, וועלכע זענען געהניטער אומבעקאַנט דעם ברייטען כּלל, איז שווער צו שפּילען אין נביאות.

דאָס אויפדעקען פון פּאָליטישען פּרצוף און דאָס דערקענען די ריכטונג פון ווילען פון דער רעגירונג איז זעהר שווער פאַר די אָבסערוואַטאָרען.

די ענדעקעס האָבען וועגען דער איצטיגער רעגירונג אַ אויסגעאַרבייטע מיינונג. זי דריקט זיך אויס אין זייער פּרעסע אויף אַ נעגאַטיווען אופן נישט בלויז צוליב זייער אַלטער שנאה צו מאַרשאַלעק פּילסודסקי, נור אויך אויס מורא, אַז די ליניע פון פּאָליטישער עקסטערמינאַציע-פּאָליטיק בנוגע די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, וואָס זיי האָבען אָנגעצייכענט זייט דער ענטשטעהונג פון פּוילען, זאָל נישט ווערען איבערגעריסען.

די ענדעקעס האָבען נישט קיין מורא פאַר קליינע אָבווייכונגען, זיי זענען נישט געגען קליינע קאָנצעסיעס, זיי האָבען אַליין געגעבען, אָדער צוגעזאָגט קאָנצעסיעס. מורא האָבען זיי נור, אַז מען זאָל נישט דורכשטרייכען זייער ביזאיצטיגע פּאָליטישע ליניע לטובת דער נייער ליבעראַלער אָריענטירונג אין דער פראַגע פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

און דאָס — לאָמיר עס דייטליך זאָגען וואָס עס האָבען מורא די ענדעקעס, ליגט אין דעם, וואָס די מינדערהייטען אין פּוילען און די גאַנצע וועלט האָבען געהאָפט און האָפען נאָך אפשר.

אַ רעוואָלוציע מאַכט מען נישט אויף דער קניע. דאָס בלוט פון טויזענדער קרבנות אויף די וואַרשאַווער גאַסען קאָן נור געפינען אַ היסטאָרישע בערוהיגונג אין צוועק, פאַר וועלכען עס איז בעוואָרען פערגאָסען אַרויסצורייסען פּוילען פון דער פּאָליטישער פּוילעניש און צו פיהרען די מלוכה אויפ'ן וועג פון אַ נייער ענטוויקלונג.

די מינדערהייטס-פראַגע אין פּוילען וועט ביז צו דער יושר'דיגער ערלעדיגונג פון דעם פּראָבלעם, בלייבען אַ צענטראַלער פּונקט אין דער פּוילישער אינערער פּאָליטיק מיט אַ שטאַרקער רעפלעקסיע אויף דער עקאָנאָמישער און אויסערער לאַגע פון דער פּאָליטישער מלוכה.

ביז איצט איז שוין געווען גענוג שלעכטע פּאָליטיק אין דער בעציהונג און גענוג ליבעראַליזירענדע האַלבע ווערטער, אַז די פּאָליטיק פון אָבנאָרמעריי זאָל קאָנען ברענגען, וועלכע ס'איז רעזולטאַטען.

מיר האָבען אויפ'ן קרעדיט, וואָס שטיצט זיך בלויז אויפ'ן גלויבען אין נייעם גייסט, געגעבען דער רעגירונג אונזער פולען פערטרויען און ערנסטע אונטערשטיצונג.

און מיר ווילען כּסדר גלויבען, אַז די רעגירונג וועט פערשטעהן אונזער פערטרויען אַלס שטאַרקונג פון איהר שטעלונג אין דער דעמאָקראַטישער מיינונג פון דער וועלט און בעטראַכט עס נישט אַלס אַ פערקלענערונג פון קרעדיט ביי איהר אייגענער בעפעלקערונג.

ווייל אַזוי איז עס לײַדער ביז איצט אין פּוילען, אַז ווען מיר האָבען בעקומען די רעגירונגען פאַר פּאָליטישער עקסטערמינאַציע האָט מען אונז פאָרגעוואָרפען, דאָס מיר זענען שונאים פון דער מלוכה.

צו דער איצטיגער רעגירונג האָבען מיר זיך געשטעלט פּאָזיטיוו און דער גאַנצער ליאַרעמדיגער לאַגער פון פּוילישען אַנטיסעמיטיזם מאַכט דער רעגירונג דערפאַר אַ פאָרוואורף. פאַר דעם פאָרוואורף האָבען אַלע רעגירונגען אין פּוילען מורא געהאַט. די איצטיגע רעגירונג אָבער האָט געהאַט דעם מוט אַרויסצוזאָגען פון דער פּאַרלאַמענטאַרישער טריבונע-ווערטער, וועלכע וואָלטען געקאָנט ווערען אַ לאָזונג פון אַ גרויסער ענדערונג. אין פערטרויען אויף די ווערטער וואַרטען מיר אויף דער ענדערונג.

מיר ווילען נאָך נישט אַרויסווייזען קיין אונגעדולד. הגם ס'זענען דערצו פערהאַן סבות. מיר ווילען דאָ איצט נישט בעריהרען דעם גאַנצען הויפען פון פּראָבלעמען, נאָר מיר מאַכען אויפמערקזאַם אויף איין פּרינציפּיעלער פראַגע. מיר מיינען די פראַגע פון „נומערוס קלויזוס“ אויף די אוניווערזיטעטען.

די פעריען ענדיגען זיך שוין. בקרוב וועלען זיך אָנהויבען די איינשרייבונגען צי קאָן מען זיך פאָרשטעלען, אַז אונטער דער רעגירונג פון דער מאָראַלישער סאַנאַציע, פון שטאַרקען די רעכטמעסיגקייט, פערבעסערען די קאָנסטיטוציע און די רעפּובליק, אַז אין דער זעלבער צייט זאָל ווייטער לאַסטען איבער פּוילען די שאַנדע פון צוואַנציגסטען יאָהרהונדערט, דאָס שליסען די טויערען פון די הויכשולען פאַר דער יוגענד, וואָס גאַרט נאָך בילדונג?

ביז איצט איז נאָך נישט בעוואוסט, אַז די רעגירונג זאָל עפּיס אונטערנעהמען, כּדי אָבצושאַפען ה' גלאַמבינסקי'ס צירקולאַר, וועלכע האָט אויף אַ פערבאָרגענעם אופן איינגעפיהרט אַ עפּענטליכען „נומערוס קלויזוס“.

דער בילדונג מיניסטער האָט געוואָלט פערבאָרגען צו זאַמלען עפּיס סטאַטיסטישע דאַטען. מיט סטאַטיסטיק האָט דער ענין גאָר נישט געמיינזאַמעס. עס געהט נישט וועגען דעם וויפיל יודען עס שטודירען, אָדער וועלען שטודירען, נאָר וועגען די בעדינגונגען לויט וועלכען מען וועט צולאָזען צום אוניווערזיטעטס-סטודיום.

דער „נומערוס קלויזוס“ איז די שווערסטע בעליידיגונג פון אונזער בירגערליכער גלייכהייט און הגם נישט איין עקאָנאָמישער מאַנגעל טוט מעהר וועה דער יודישער מאַסע, וועט אָבער די יודישע געזעלשאַפט אין פּוילען קיינמאָל נישט שלום מאַכען, אונטער קיין שום בעדינג, מיט'ן פאַקט פון „נומערוס קלויזוס“.

די יודישע פערטרעטערשאַפט וואָלט זיך קיינמאָל נישט געקאָנט פערענטפערען פאַר דער עפענטליכער יודישער מיינונג, ווען זי זאָל דאָס מאָל דעם ענין נישט אָנערקענען אַלס אויסגאַנגס-פּונקט פון איהר שטעלונג צו דער רעגירונג.

עס דערנעהנטערען זיך די איינשרייבונגען אויף דער אוניווערזיטעט. עס דערנעהנטערט זיך די סיים-סעסיע, די צייט דרענגט, די ענטשיידונג קאָן נישט נעצעגערט ווערען.

מיר האָפען, אַז די אַרבייט-רעגירונג וועט נאָך די ווערטער בעווייזען מעשים אַז די רעגירונג פון פּאָליטישער עהרליכקייט וועט דערפילען איהרע הבטחות.

מיר וואַרטען.

„גלאָס פּראַוודי“ דערצעהלט ווייטער...

מ'זוכט איהם דורך שטעק-בריף און ער וואוינט גאָר ביים אויספאָרשונגס-קאָמיסאַר. — דאָס פינגערל וועט זיך געפונען, אָבער דעם גנב טאָר מען נישט דערקענען. — אַספּיראַנט באַכראַך בעטייליגט אין דער באַנ"ע פאַר פּאַלשע פּעסער. — אין ווילנע אויך ענטדעקט מיסברויכען.

דער „גלאָס פּראַוודי“ דערציילט אַלץ ווייטער און ווייטער פּיקאַנטע פּרטים פון די הינטערקוליסען פון'ם וואַרשאַווער אויספאָרשונגס-אַמט. די הויפּטהעלדען זענען דיזעלבע, אָבער די מעשיות זענען ווירקליך סענסאַציאָנעל. אַזוי דערצעהלט ער:

פאַר נעהמען לאַפּוּבקע פון אונלעגאַלע קאָרטען-קלובען איז דורכ'ן דאַמאָלסדיגען רעגירונגס-קאָמיסאַר אַנוש אַרעסטירט און בעזייטיגט געוואָרען פון זיין אַמט דער קאָמיסאַר לינדנער. ער איז ענטלאָפען פון טורמע מ'האָט נאָך איהם אַרויסגעלאָזט שטעק-בריף. ווי ערשטוינט זענען געוואָרען די אַגענטען ווען זיי האָבען דערזעהן לינדנערען אין קורנאַטאָווסקי'ס געזעלשאַפט. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז לינדנער וואוינט ביי קורנאַטאָווסקי'ן און לאָזט זיך מיט איהם וואוילגעהן; נאַטירליך, אַז קיינער האָט נישט געהאַט די דרייסטקייט איהם צו אַרעסטירען.

ביים פּראָקוראָר היבנער האָט מען גע'גנב'עט אין טראַמוואַי אַ זייגערל. קאָמיסאַר דאָבעצקי האָט צוזאַמענגערופען אַלע גנבים און האָט זיי ערקלערט, אַז דאָס זייגערל מוז זיין, ווייל ער וויל בעקומען אַ מעדאַל. און ווירקליך — דאָס זייגערל איז געפונען געוואָרען. פּראָקוראָר היבנער האָט פאַר נאַיוויטעט אויסגעדריקט דאָביעצקי'ן זיין אָנערקענונג.

ביים יובעליר וו. אויף „קראַקאָווסקיע פּרזשעדמיעשטשע“ האָט מען גע'גנב'עט אַ בריליאַנטענעם רינג פאַר 25 טויזענד זל. דער רינג איז געווען אַ פּרעמדער. די אָנגעשטעלטע האָבען אין אַלבום דערקענט דעם גנב. קאָמיסאַר שאַבראַנסקי האָט פערלאַנגט פאַראויס בעצאָהלט פאַר געפינען די גנבה און האָט געקריגען אַ גאָלדענע און אַ זילבערנע פּאַפּיראָסען-טאַש און אויף הוצאות קיין לאָדז. דאָרט האָט ער אַרעסטירט דעם גנב. קומענדיג קיין וואַרשאַ, האָט ער ערקלערט: — דאָס פינגערל וועט אומגעקעהרט ווערען, אויב די אָנגעשטעלטע וועלען דעם פאַרגעצייגטען גנב נישט דערקענען. בעת דער קאָנפראָנטאַציע, האָט די אָנגעשטעלטע, הגם זי האָט דערקענט דעם גנב, געזאָגט, אַז ס'איז נישט ער, און דעמופּלבען טאָג נאָכמיטאָג האָט די פירמע דערהאַלטען דעם רינג.

בשעתו איז אַרעסטירט געוואָרען דער בעקאַנטער אָרגאַניזאַטאָר פון אַן'אינטערנאַציאָנאַלער באַנדע פון פאַלשע אויסלענדישע פּעסער — יוזף רובינסקי. ער איז בעפרייט געוואָרען אויף 10 טויזענד זל. קויצע און איז ענטלאָפען קיין אויסלאַנד. זייענדיג אַרעסטירט, האָט ער ערקלעהרט, אַז אין דער באַנדע האָט אַנטייל גענומען דער אַספּיראַנט באַכראַך.

דער ענין איז פונדעסטוועגען בטל געוואָרען; וועגען דעם האָט זיך, צוו. אַנד., משתדל געווען אינספּעקט. זאַנענבערג.

צופעליג איז רובינסקי נישט לאַנג אַרעסטירט געוואָרען און, ווי די צייטונג מיינט, וועט ער קענען עפּעס דערצעהלען וועגען דעם פערברעכער באַכראַך.

עפּיס דורך אַ פאַטאַלען צופאַל האָט קאָמיסאַר דאָביעצקי — דערצעהלט ווייטער די צייטונג — בעקומען אַ פּויפּסטליכען אָרדען. די צייטונג פאָדערט, אַז דער אָרדען זאָל ביי איהם אָבגענומען ווערען.

דאָביעצקי, וועלכער איז אין זעהר גוטע בעציהונגען מיט דער גנבה'שער „אַריסטאָקראַטיע“, פאָהרט אָפט אין אָטוואָצק. וואו די רייכערע פון זיי פערברענגען אויף זומער-וואוינונגען; געוועהנליך שטעלט ער זיך אָפּ ביי די בעריהמטע „פּיכּייס“ סקאָרופּסקי און בליאך, וואו מ'קומען פאַר בעלער מיט שאַמפּאַניער, און וואו די גנבים לערנען זיך פון דאָביעצקי'ס רעוואָלווער שיסען.

ווען די גנבים ווילען זיך אַ ביסעל ווײַלען, שיקען זיי צו דאָביעצקי'ן אַ

(ענדע זעה 7-טע זייט).

נײַער פאָלקסבלאַט
.30 אויגוסט 1926.

דאס לאדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
.30 אויגוסט 1926.

30
מאָנטאָג
כ
אלול תרפ״ו

אויגוסט.
זון־אויפגאַנג 4.41
זון־אונטערגאַנג 6,32
לענג פון טאָג 14

כאַרבינער סוחרים אין לאָדז.
געקומען אײַנקויפן ווינטער סחורות.

(ע) זייט שבת ווײַלן אין לאָדז כינעזישע סוחרים פון כאַרבין, וועלכע זענען געקומען קיין לאָדז אײַנקויפן ווינטער־סחורות (ספּעציעל בעסערע קוואַליטעטן).

די ביז־איצטיגע אײַנקויפן שטײַגן איבער די סומע פון 50 טויזנט דאָלאַר.

מאָרגן פאָהרען די כאַרבינער סוחרים קיין וואַרשאַ, כדי דאָרט צו אינטערווענירן בײַ דער רעגירונג, אַז זיי זאָלן בעקומען טראַנספּאָרט הנחות, נאָך דעם וועלן זיי צוריק קומען קיין לאָדז, כדי ווײַטערע אײַנקויפן צו פינאַליזירן.

הראַנקען־קאַסע
די זיצונג פון ראַט וועט מאָקי נישט פאָרקומען ערב יום־כפור

(־) די זיצונג פון ראַט פון דער קראַנקען־קאַסע, אויף וועלכע ס׳דאַרפען געוועהלט ווערן נײַע מיטגלידער אי בעשטימט געוואָרען אויף דעם 17־טען סעפּטעמבער אַזוי ווי דאָס פאַלט אויס ערב יום־כפור, האָט זיך ווי בעוואוסט דער פאָרשטעהער פון האַנדווערקער־ראַט געווענדעט צו דער פערוואַלטונג אָבצולייגען די זיצונג אויף אַן אַנדערן טאָג.

די פערוואַלטונג האָט צוגעשיקט אַן ערקלערונג, אַז דאָס בעשטימען פון דער זיצונג איז פאָרגעקומען צוליב אַ פערזעהן און דעריבער ווערט זי אָבגעלייגט אויף דעם 24 טען סעפּטעמבער.

א בחור, וואָס האָט דאָפּעלט געליטען
אָפּגענאַרט געוואָרען אין דער ליבע און וועט נאָך אָפּזיצען 7 טעג אין אַרעסט.

(בל.) מיט אַ צײַט צוריק איז פון ביאַליסטאָק אַראָפּגעקומען קיין לאָדז צו גאַסט צו איהרע קרובים אַ יונג שעהן מיידעל, חנה מ., אויף די דאַנסינג׳ס פלעגט מען זי רופען אַניוטאַ.

אויף אַ חתונה פון אַ קאָלעזשאַנקע האָט זיך אַניוטאַ בעקענט מיט אַ גאָר פײַנעם יונגערמאַן, פון אַ בעל־הבית׳ישער פאַמיליע אַ געוויסען מיעטעק ל.

עס האָט גאָר נישט לאַנג געדויערט האָבען בעקאַנטע אָנגעהויבען שמועסען וועגען אַ נײַע חתן־כלה, מיעטעק און אַניוטאַ.

נאָר אָט זענען געשעהן אונפאָרוואַרטעטע קאָמפּליקאַציעס. אין ביאַליסטאָק האָט געוואוינט איינער וולאַדעק ש. וועלכער האָט זיך גערעכענט פאַר אַ חתן פון דער יונגער אַניוטאַ. צו זײַנע אויערן זענען דערגאַנגען פערשידענע קלאַנגען וועגען דער נײַער ליבע פון זײַן כלה. לאַנג האָט ער נישט געוואָלט וואַרטען, געקויפט אַ בילעט קיין לאָדז און אַהערגעקומען בעטראַכטען די לאַגע.

מיעטעק האָט וועגען דער פריהערדיגער ליבע פון זײַן אַניוטאַ נישט געהאַט קיין אַהנונג. אַניוטאַ האָט אַזוי געשיקט געפיהרט איה ליבע אויף צוויי פראָנטען, אַז דער ביאַליסטאָקער בחור איז געקומען צו דער איבערצײַגונג, אַז ער איז געפאַלען אַ קרבן פון מיאוסע פלאַסקעס.

געהענדיג אָבער אין אַ אָוונט אויף נאַרוטאָוויטש גאַס האָט ער נעבען דער „טעאַטראַלנע" בעמערקט אָפּשטעלען אַן אויטאָ, פון וועלכען ס׳איז אַרויס זײַן אַניוטאַ אין דער בעגלייטונג פון אַן עלעגאַנטען בחור.

נישט לאַנג געקלעהרט איז וולאַדעק אויך אַרײַן אין „טעאַטראַלנע". זיך אַוועקגעזעצט אין אַ ווינקעל און אָבסערווירט זײַן אַניוטאַ מיט איהר קאַוואַליער. לאַנג האָט ער אָבער נישט געקאָנט אויסהאַלטען, ער האָט זיך אויפגעכאַפּט פון זײַן אָרט, צוגעלאָפען צו דעם קאַוואַליער און אַ אויפגערעגטער אַ פרעג געטון:

— „ווער זענט איהר עס אַזעלכעס"?

יענער האָט איהם דערויף נישט געענטפערט, נאָר אַרויסגעגאַנגען פון דער „טעאַטראַלנע". דער אָפּגענאַרטער וולאַדעק איז איהם נאָכגעלאָפען און דאָ אויף דער גאַס איז פאָרגעקומען אַן אמת׳ער שלאַכט צווישען ביידע חתנים.

ווער ווייסט, מיט וואָס די אַוואַנטורע וואָלט זיך געענדיגט, ווען נישט די פּאָליציי, וועלכע איז אָנגעקומען און פונאַנדערגעריסען די צובייזערטע יונגעלייט.

עהרגעכטען איז אין 7־טען פרידענס־געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען ביידע „חתנים" פאַר שטערען די עפענטליכע רוה. ביידע זענען פערמשפט געוואָרען צו 7 טאָג אַרעסט.

טשאַסטעס.

אַ מעשה מיט אַ מיידעל, וועמען עס האָט זיך פערגלוסט טשאַסטעס מיט קאַווע און וואָס דאָס האָט איהר אָפּגעקאָסט.

אויף פּיעטריקאָווער גאַס האָט זיך געמיטליך שפּאַצירט פרל. זאָראַ בלייששטיפט. פלוצלינג איז צו איהר צוגעגאַנגען אַ יונגערמאַן, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס אַ פרײַנד פון בלייששטיפט׳ס ברודער, וועלכער דינט איצט אין מיליטער. אַזוי ווי דער „פרײַנד" האָט געוואָלט אָפּגעבען אַ גרוס פון ברודער און אויף דער גאַס אַרומצוגעהן צו לאַנג איז נישט בעקוועם, זענען זיי ביידע אַרײַן אין אַ צוקערניע. פריהליך איז געגאַנגען די צײַט בײַ טשאַסטעס מיט קאַווע.

אין מיטען דערינען האָט זיך דער יונגערמאַן דערמאָנט, אַז ער האָט נישט קיין פּאַפּיראָסען. ער האָט הפליך איבערגעבעטען זײַן דאַמע און אַרויסגעגאַנגען אויף דער גאַס זיך קויפען פּאַפּיראָסען. דאָס פרײַליין איז זיך רוהיג געזעסען און מיט אַפּעטיט ווײַטער געגעסען די טשאַסטעס אויף איהר „קאַוואַליר׳ס" רעכענונג.

ווען ס׳איז אָבער אַוועק אַ לענגערע צײַט און דער „פרײַנד" איז נישט צוריקגעקומען, האָט דאָס מיידעל בעשלאָסען אַליין צו בעצאָהלען און אַוועקצוגעהן. ווי גרויס איז אָבער געווען איהר פערוואונדערונג, ווען זי האָט בעמערקט, אַז ס׳איז בײַ איהר פערפאַלען געוואָרען דאָס בײַטעלע מיט געלד.

דער קעלנער אָבער האָט נישט געוואָלט וויסען פון קיין גליקען און זיך געהייסען בעצאָהלען. אונזער טשאַסטעס־ליבהאָבערין האָט נעבעך געמוזט איבערלאָזען אַ פינגערל אַ משכון, אַז זי וועט שפּעטער בעצאָהלען און אַליין וועגען דער גנבה געמאָלדען אין גאָהנטען קאָמיסאַריאַט.

פערזאַמלונג פון פּאַפּיר־סוחרים

(*) נעכטען איז אין צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פּיעטריקאָווער 10) פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די סוחרים פון דער פּאַפּיר־בראַנזשע. ס׳זענען אָנוועזענד געווען פאָרטרעטער פון פערשידענע צווייגען פון דער בראַנזשע. די דאָזיגע בראַנזשע וועלכע לעבט איבער אַ שטאַרקען קריזיס איז לחלוטין נישט אָרגאַניזירט. בעת די דעבאַטען האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז אַ גרויסער טייל פון די ליידען וואָס די סוחרים פון דער בראַנזשע שטייען אויס, קומט אַרויס פון דער נישט אָרגאַניזירטקייט, פון דעם וואָס אָהן אַ אָרגאַניזאַציע, קען זיך דער סוחר קיין עצה נישט געבען. ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַפען אַן אײַנהייטליכע סעקציע פון אַלע פּאַפּיר־סוחרים בײַם צענטראַלען סוחרים־פעראיין (פּיעטריקאָווער 10).

געגנב׳עט
פון א דראָשקע.

(ר.) ווען די פרוי דאָראַ זיסמאַן (ציגעל־גאַס 59) איז געפאָהרען מיט אַ דראָשקע צו דער קאַלישער באַהן, איז אויף דער דראָשקע אַרויפגעשפרונגען אַ גנב, וועלכער האָט אַראָפּגעשלעפּט אַ וואַליזע מיט זאַכען אין ווערט פון 250 זלאָטעס און דערמיט ענטלאָפען.

די פרוי האָט געמאַכט אַ געוואַלד און גענומען נאָכיאָגען דעם גנב, נאָר דאָס האָט גאָרנישט געהאָלפען און דער גנב איז מיט דער וואַליזע נעלם געוואָרען.

די בע׳גנב׳עטע זיסמאַן האָט וועגען דעם געמאָלדען דער פּאָליציי.

סאַנאַטאָריע
פאַר סוכאָטע־קראַנקע קינדער

(ב) ווי בעוואוסט, האָט דער מאַגיסטראַט אײַנגעאָרדענט אין לאַגעווניק אַ סאַנאַטאָריע פאַר קינדער, וועלכע זענען קראַנק אויף סוכאָטעס.

איצט האָט זיך דער מאַגיסטראַט געווענדעט צו דער קראַנקען־קאַסע, זי זאָל אַרויסשיקען די פערזיכערטע קינדער קיין לאַגעווניק. די קראַנקען־קאַסע האָט אַרויסגעשיקט אַ קאָמיסיע, וועלכע האָט בעזוכט די סאַנאַטאָריע און געקומען צום בעשלוס, אַז זי איז מוסטערהאַפט אײַנגעאָרדענט.

א פרוי נאַרט אָפּ איהר מאַן
און האָט אליין א מיאוסען סוף.

(ל) מיט אַ פּאָר חדשים צוריק איז קיין לאָדז געקומען צו פאָהרען פון פּלאָצק אַ געוויסע ראָזאַליאַ קאָראַטש. זי האָט געדונגען אַ נומער אין איינעם פון די מעבלירטע צימערן אויף קילינסקאַ־גאַס, וואו זי האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס אַ יונגע אלמנה. פרוי ראָזאַליא האָט געהאַט אַביסעל מזומן און זיך אַזוי געלעבט גאַנץ בעלי־הבית׳יש.

טרעפט אַ מעשה, אַז שפּאַצירענדיג אין דער גאַס, בעגעגנט די אלמנה אַן אַלטען גוטען פרײַנד פון איהר מאַן, אַ געוויסען סטעפאַן ביליס. יענער האָט זיך זעהר פעראינטערעסירט מיט׳ן גורל פון דער „אומגליקליכער" אלמנה און ער האָט זיך גענומען איהר „באַוויזן" מיט אַלע מעגליכע מיטלען. מען פלעגט זעהן אַלע טאָג אין קינאָ, אין טעאַטער שפּעטער אין אַ צוקערניע. די אלמנה האָט גאָר אויפגעלעבט, זי איז געוואָרען מונטער און פרעהליך ביז ס׳איז געקומען די צײַט און דער פרײַנד האָט זיך פערליבט אין דער אלמנה ביז איבער די אויערן. ער האָט זיך ערקלערט אין ליבע און געבעטען בײַ איהר די האַנד. יענע האָט אָבער בשום אופן נישט געוואָלט אײַנגעהן אויף קיין חתונה. דער פערליבטער ביליס האָט שוין געוואָלט קאַפּיטולירען, גאָר דאָ האָט געטראָפען אַ מאָל, וואָס האָט געענדערט אינגאַנצען די לאַגע.

מיט צוויי וואָכען צוריק איז אינמיטען אַראָבגעקומען דער מאַן פון דער „אלמנה" און געמאַכט אַ געוואַלד, אַז דאָס ווײַב זאָל צוריקפאָהרען מיט איהם אַהיים. דאָ האָט זיך פונאַנדערגעפלאַקערט אַ קאַמף צווישען דעם מאַן מיט דעם געליבטען. פערשטעהט זיך, אַז געזיגט האָט דער געליבטער און די „אלמנה" האָט זיך איבערגעצויגען אין דער וואוינונג פון איהר אַמאַנט.

דאָס נײַע „פּאָר־פאָלק" האָט זיך די ערשטע טעג געלעבט, ווי די טײַבעלעך, נאָר לאַנג האָט עס נישט געדויערט. די געוואַלדיגע ליבע פון ביליס׳ן צו זײַן „אלמנה" האָט זיך גיך געענדיגט. די טעג, ווען פרוי ראָזאַליאַ איז אַהיימגעקומען פון אַ שפּאַציר, האָט זי געטראָפען אין דער וואוינונג ליידיגע ווענד. דער „פערליבטער" ביליס האָט פערקויפט אַלע זאַכען פון זײַן געליבטער, צוגענומען מיט זיך 700 זלאָטעס מזומן געלד און אַ גאָלדען זייגערל און נעלם געוואָרען.

די פערלאָזטע אלמנה, האָט פון גרויס עגמת נפש אויסגעטרונקען אַ פלעשעל סם. די גיכע הילף האָט אָבגעפיהרט די אָבגענאַרטע אלמנה אין שפּיטאָל.

דעם ספּריטנעם „קאַוואַליער" זוכט איצט אַרום די פּאָליציי.

סכסוך
מיט די שטאָטישע אַרבייטער.

(ב) ווי בעוואוסט, האָט די וואָיעוואָדזטוואָ איבערגעשיקט אין אינערן־מיניסטעריום אַ טייל פאָדערונגען פון די שטאָטישע אַרבייטער, כדי דאָס מיניסטעריום זאָל דעצידירען וועגען זיי.

ווי מיר דערוויסען זיך, זאָל די טעג שוין קומען אַן ענטפער פון מיניסטעריום, דערבײַ זאָל אַ טייל פון די פאָדערונגען זײַן גינסטיג ערלעדיגט לטובת די אַרבייטער.

ארץ־ישראל־אַמט.

1) די שיף פון „פּאַבער־ליין", וואָס האָט געזאָלט אָפּגעהן פון קאָנסטאַנץ דעם 4. ווזשעשען, וועט אָפּגעהן, לויט׳ן פערלאַנג פון צענטער. א״י־אַמט, דעם 3. ווזשעשען, כדי אַז די עולים זאָלען אָנקומען אין א״י פאַרט איין טאָג פאַר ערב ראש השנה. דעמזעלבען טאָג וועט אויך אָפּגעהן די שיף „דאַציא". דער טראַנספּאָרט פון וואַרשא צו ביידע שיפן וועט אָפּגעהן היינט מאָנטאָג, דעם 30 ד. ח. אין אָוונט.

2) דינסטאָג דעם 31 אויגוסט, וועט אין וואַרשא נישט פאָרקומען קיין קאָנסול־קאָנטראָל, צוליב דעם, וואָס דער עליה־קאָנטראָלער פאָהרט אויף קאָנטראָלע קיין לעמבערג.

די קאָנטראָלע וועט פאָרקומען דאָנערשטאָג, ד. 2 סעפּטעמבער.

3) לויט אַ אָפּיציעלע מיטיילונג פון דער א״י־רעגירונג, וועלען טוריסטען קאָנען בעקומען די וויזע קיין א״י — אויף פּעספּער — וואָס זענען גילטיג 3 חדשים.

די „ראַנדקע" האָט איהם טייער געקאָסט.
ווי אַזוי אַ בחור׳ל כאַפּט מיט אַ מעסער אין קאָפּ ווען ער קומט אין פּאַרק אויף אַ „ראַנדקע".

(ל.) מאַרטשין זאַרעמבאַ האָט גרויס ערפאָלג בײַ די מיידלעך, וועלכע וואוינען אין דער געגענד פון פּאַרק נעבען וידזעווער וואַלד. נעכטען, ווען ער איז אַ מידער אַהיימגעקומען און זיך אַוועקגעלעהנט אָפּרוהען, האָט מען איהם געבראַכט אַ בריף פון אַ פרײַליין, וועלכע לאַדט אײַן זאַרעמבאַ׳ן אויף אַ „ראַנדקע".

פערפאַלען, אַז אַ דאַמע בעט, קאָן מען איהר נישט אָפּזאָגן. שנעל האָט זיך דער בחור אָנגעטון אין אַ אַנצוג פון דער לעצטער מאָדע און געלאָפען אין פּאַרק אויף דעם בעשטימטען אָרט. דאָרט האָט ער אָבער קיינעם נישט געטראָפען, פלוצלונג איז ווי פון אונטער דער ערד אויסגעוואַקסען צוויי געזונדע יונגאַטשעס.

— „נאָ דיר דערפאַר, וואָס דו קריכסט אַרום מיט זאָשקע׳ן" — האָט איינער אויסגעשריגען און מיט אַ מעסער געגעבען אין קאָפּ דעם אָפּגענאַרטען דאָן־זשואַן, וועלכער איז מיט אַ צושפּאָלטענעם קאָפּ אומגעפאַלען אויף דער ערד. די אָנפאַלער זענען פערשוואונדען געוואָרען.

דעם פערוואונדעטען האָט מען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, די פּאָליציי זוכט אַרום די אָנפאַלער.

———

פאַרפאַלען
אין פאַבריקען.

(ל.) אין די היגע פאַבריקען זענען פאָרגעקומען אַ פּאָר פאַרפאַלען מיט אַרבייטער.

אין שולק׳ס פאַבריק איז די אַרבייטערין קולעשאַ אַדורכגעהענדיג נעבען אַ מאַשין, אָנגעכאַפּט געוואָרען דורך די טראַנסמיסיע, וועלכע האָט דאָס מיידעל אָבגעוואָרפען מיט אַזאַ קראַפט, אַז זי איז געפאַלען חלשות. די גיכע הילף האָט זי אָבגעפיהרט אַהיים אין אַ זעהר שוואַכען צושטאַנד.

אין דער פאַבריק אויף קאָנטנאַ 19 האָט דער 25־יעהריגער אַרבייטער מאַלינאָווסקי בעקריגען אַ קלאַפּ בײַ אַ מאַשין. אין אַ שווערען צושטאַנד איז דער פערוואונדעטער אָבגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל.

דער דריטער פאַרפאַל איז געשעהן אין דער פאַבריק אויף פּשעגדזאַלניאַנא 15, וואו דער אַרבייטער גאַרבאַרטשיק איז אומגעפאַלען אויף אַ קאַסטען און זיך שטאַרק צוקאַלעטשעט די האַנד.

א לערן־יונגעל — א גנב.
געווען בײַם טישלער זיך לערנען א מלאכה און לסוף איהם בעגנב׳עט.

(ל) מיט צוויי חדשים צוריק האָט דער טישלער ריכליק (נאָפּיאָרקאָווסקאַ 15) צוגענומען אויף דער לעהר דעם 15־יעהריגען וואַצלאַוו קוביצקי.

דער טישלער איז געווען זעהר צופרידען פון דעם יונגעל: ער האָט נישט בלויז איהם צוגעהאָלפען בײַ דער אַרבייט, נאָר ער פלעגט אויך פערטרעטען די ניאַנקע בײַ די קינדער פון דער מייסטראָווע.

נעכטען איז דער מייסטער מיט׳ן ווײַב אַוועק אין דער שטאָט עפּעס אײַנקויפען, אין דער שטוב איז נאָר געבליבען דער קליינער וואַצעק, וועלכער האָט זיך געשפּילט מיט די קינדער.

ווען דאָס פּאָר־פאָלק איז צוריקגעקומען אַהיים, האָבען זיי דאָרט געפונען אַ גרויסען אונאָרדנונג: אַלע שופלעדער און שענק זענען געווען אויפגעבראָכען און פון דאָרט איז פערשוואונדען געוואָרען 300 זלאָטעס, צוזאַמען דערמיט איז אויך נעלם געוואָרען דער קליינער וואַצעק.

דער טישלער האָט וועגען דער גנבה מודיע געווען דער פּאָליציי.

———

זי האט טאקי פערבראכט פ״עהלד.

נאר דאס האט זי געסאסט א גאלדען זייגערל.

(ב) אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקע גאס געפינט זיך שוין פון א לענגערער צייט אויף קוראציע פרוי אמאליא סלאווק. זעהר אומעטיג פלעגן איהר דורכגעהען די טעג אין שפיטאל.

די טעג איז אבער אין שפיטאל אנגעקומען א נייע קראנקע, זאפיע כאראנזשעק, א זעהר פרעהליך ווייבעל, וועלכע האט זיך באלד פון ערשטען טאג אן זעהר באפריינדעט מיט דער אומעטיגער אמאליע.

זעהר פרעהליך פלעגן איצט פערגעהן די טעג מיט מעשיות און אנעקדאטען, וועלכע ס'פלעגט ערצעהלען די יונגע כאראנזשעק. די פריינדשאפט צווישען די צוויי פרויען האט זיך אבער טרויעריג געענדיגט.

נעכטען האט פרוי סלאוויק בעמערקט אז ס'פעהלט איהר א גאלדען זייגערל. ווען מען האט געמאכט א רעוויזיע ביי איהר פריינדין זאפיא, האט מען ביי איהר אין בעט געפינען דאס זייגערל.

דער סוף וועט זיך אבשפילען אין געריכט.

„גדזשע טו יעסט פאלסקי סקלעפ?״

נישט איינגעגעבענער שווינדעל.

(־) ר׳ שלמה מענדעל שוויענטאוויטש, אן עלטערער יוד, געהט אויף פיעטריקאווער גאס פערטראכט אין דאגות פרנסה. פלוצלונג איז צו איהם צוגעקומען א הויכער גוי און פרעגט איהם: „גדזשע טו יעסט פאלסקי סקלעפ?״ (וואו איז דא א פויליש געוועלב?).

ה׳ שוויענטאוויטש האט געענטפערט, אז ער ווייסט נישט און האט געוואלט ווייטער געהן. אבער באלד דערויף איז צו איהם צוגעגאנגען א יודישער יונגערמאן און דוקא געוואלט וויסען, וואס דער ערל האט זיך געפרעגט. ה׳ שוויענטאוויטש האט געענטפערט, אז דער גוי האט געוואלט וויסען וואו ס׳איז דא נאהענט א פויליש געוועלב.

דער יונגערמאן האט ווידער דערצעהלט דעם ה׳ שוויענטאוויטש, אז דער קריסט האט צו פערקויפען א פאר ביליאנטענע אויערינגלעך, א מציאה.

— אבער האסטו, גיב איהם א קרענק, זאגט דער יונגערמאן ווייל ער נישט פערקויפען די מציאה קיין יודען און לויפט נאר ארום זוכען א פויליש געוועלבעל.

— איך בעט אייך, — וויינט פשוט דער יונגערמאן, - איהר זענט אן עלטערער מענש, אפשר וועט ער אייך די מציאה פערקויפען גיט מיט איהם א שמועס, איך וועל אייך פאר דער טרחא שוין בעצאהלען.

ה׳ שוויענטאוויטש האט נישט געוואוסט וועגען וואס ס׳האנדעלט זיך און פערפיהרט מיט דעם קריסט א שמועס.

דער קריסט האט מכבד געווען צו פערקויפען די אויערינגלעך און זעלע דריי: דער קריסט, דער יודישער יונגערמאן און ה׳ שוויענטאוויטש זענען אריין אויף טראגוטא 2. אין טויער און מ׳האט אנגעהויבען האנדלען די „מציאה״ סוף-כל סוף איז מען מושוה געווארען אויף 300 זלאטעס. דא האט זיך ווידער געמאכט אן אנדער שוועריגקייט. דער יונגערמאן, וועלענדיג בעצאהלען די 300 זלאטעס האט זיך ארומגעזעהען, אז ער האט נאר, דאלארען. דער פערקויפער האט אבער נישט געוואלט קיין דאלארען. דער יונגערמאן האט דערביי געבעטען דעם ה׳ שוויענטאוויטש איהם אויסצובייטען 40 דאלאר.

דער סוף פון דער מעשה: צום גליק האט ה׳ ש. נישט געהאט ביי זיך קיין געלד אזוי, אז אלע בעמיהונגען ביי איהם אויסצונארען געלד, האבען זיך נישט איינגעגעבען דער שווינדלער-באנדע.

פייערליכע ערעפנונג פון דער קליינהענדלער-באנק.

(*) נעכטען איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער קליינהענדלער-באנק (אנדראווע 10).

די קליינהענדלער זענען פריהער געווען אנגעשלאסען אין דער האנדווערקער-באנק, וועלכע האט אפילו איהר נאמען געענדערט אויף האנדווערקער - און קליין הענדלער - באנק. אבער מיט דער צייט איז די באנק געוואקסען. זיך ענטוויקעלט און די קליינהענדלער קענען פון איהר ארויסטרעטען נישט בעשעדיגענדיג קיין שאדען דער באנק. אין א ווערטרעדע פון פיל דעלעגאציעס און געסט עפענט דער פארזיצער דאזאר ל. ראזענבערג די פייערונג. ער ווייזט אן, אז די באנק האט די אויפגאבע צו בעדינען די שוואכסטע פון די קליינהענדלער, וואס נויטיגען זיך אין קרעדיט און קענען נישט פאר פי-וואס-קרעדיט בעצאהלען כמעט זייער גאנצען פערדינסט. כדי צ געבען די מעגליכקייט די ארימסטע צו פערשרייבען זיך אלס מיטגלידער, איז דער פאי דערוויל בעשטימט געווארען אויף 10 זל., ה׳ ראזענבערג דערמאנט דערביי, אז מיט 10 יאהר צוריק איז געגרינדעט געווארען דער קליינהענדלער-פעראיין אלס א גאנץ קליינע אינסטיטוציע און נישט אלע זענען דאן געווען זיכער, אז דער פעראיין וועט זיך ענטוויקלען, די היינטיגע לאגע, צו וועלכע דער פעראיין האט דערגרייכט גיט די מעגליכקייט צו האפען, אז אויך די באנק וועט זיך ענטוויקלען און וועט קומען צו א הויכער שטופע. ער בעגריסט די געסט.

דאס ערשטע ווארט צו דער בעגריסונג בעקומט לעוויק יאקל, פארזיצער פון דער האנדווערקער-באנק (פאלודניאווא 4) ער ווייזט אן, אז זיי זעהען אין דער באנק נישט קיין קאנקורענץ אינסטיטוציע, נאר נאך א מיטארבייטער אויפ׳ן פעלד פון יודישער קאאפעראציע, פון יודישער זעלבסטהילף.

דער רעדנער ווינשט דער אינסטיטוציע, אז זי זאל געפינען דעם צוטרוי פון איהרע מיטגלידער און פון דער בעפעלקערונג, ווייל אויב אין אנדערע אונטערנעהמונגען איז דאס צוטרוי א וויכטיגער מאמענט איז עס ביים באנקוועזען—דאס וויכטיגסטע. אין נאמען פון די האנדווערקער, וועלכע זענען א עקאנאמיש-פערוואנדטער קלאס מיט די קליינהענדלער, ווינשט ער דער נייער אינסטיטוציע ערפאלג אין איהר טעטיגקייט.

אין נאמען פון צענטראל-ראט פון די פעראייניגטע סוחרים, אינדוסטריעלער און האנדווערקער בעגריסען די ה״ה ל. ווייס און רעכטמאן אין נאמען פון צענטראלען סוחרים- און פאבריקאנטען-פעראיין (פיעטריקאווער 10) וויצע-פרעזעס י. אייזנער; אין נאמען פון סוחרים - פעראיין (פיעטריקאווער 73) וויצע-פרעזעס לעווענשטיין אין נאמען פון דער יודישער פראקציע ביים שטאדט-ראט — ראטמאן ביאלער; פון קריסטליכען קליינהענדלער - פעראיין (פיעטריקאווער 82) איז אויך געקומען א דעלעגאציע מיט׳ן פרעזעס ה׳ ז. קוויטשינסקי בראש, וועלכער האט אויך געהאלטען א בעגריסונגס-רעדע; ס׳האבען נאך בעגריסט דאזאר האפמאן, דירעקטאר פערלשטיין (קאאפעראטיווע באנק פיעטריקאווער 43) וויצע - פארזיצער ה׳ וואלמאן און דער פארזיצער ה׳ ווינער. די לעצטע רעדנער האבען בעלויכטען די אויפגאבען פון דער באנק, געדאנקט די האנדווערקער-באנק פאר מיטהילף ביים ארגאניזירען די קליינהענדלער באנק און אנגעוויזען, אז די באנק וועט זיך פיהרען רעליגיעז (וועט זיין שבת געשלאסען, אויף צינזען וועט גענומען-ווערען א „היתר-עיסקא״ א. א. וו.). נאך דעם ווי ס׳בעגריסען נאך די ה׳ ווייסמאן און ה׳ מילער (קאלאניאל - הענדלער - פעראיין ציגעל-גאס, 15) שליסט ה׳ ראזענבערג די ערשטע טייל פון דער פייערונג און איז מכבד דעם ראטמאן ביאלער מיט׳ן כבוד עפענען די באנק, וועלכע געפינט זיך אויפ׳ן זעלבען הויף אין פראנט. דער עולם געהט אריבער אינ׳ם באנק-לאקאל. דער דירעקטאר ה׳ רינגארד גיט די ערסטע ערקלערונגען. נאכדעם הויבט זיך אן א נייע סדרה בעגריסונגען פון רעדאקטאר ע. האמבורסקי, י. אייזנער, דאזאר קארא, ה. צאריסקי, הערשקאוויטש א. אנד.

ה׳ לעווענשטיין מעלדעט אז די פירמע „ברידער הערמאן״ גיט דער באנק א אהן פראצענטיגע הלואה 500 זלאטעס און ער לעווענשטיין — 100 זלאטעס.

א גענזלער פערוואונדעט א שוחט.

(-) די שוחטים יעקב ארי׳ ווייזבערג און בן־ציון ריבאק גיבען אונז איבער, פערגאנגענעם פרייטאג איז דער גאנזלער קלמן געקומען צום שוחט יחיאל דעמבינסקי און געוואלט שחט׳ען עטליכע עופות. ווען דער שוחט האט פערלאנגט געלד פאראויס, האט דער היציגער גענזלער געכאפט א פעסעל און דערלאנגט מיט דעם דעם שוחט.

דאס פעסעל איז ארויפגעפאלען דעם שוחט אויף דער האנד, און וועלכער ער האט געהאלטען דעם חלף, ה׳ דעמבינסקי איז שווער פערוואונדעט געווארען אין האנד און געפינט זיך איצט אין שפיטאל.

ספארט-בעוועגונג.

„פאגאן״ (פויזען) — „טוריסטען״ 3:2 2:0.

דער רעוואנזש-מעטש צווישען אונזער מייסטער און „מאגאן״ פון פויזען האט זיך געענדיגט מיט א נישטיגען נצחון פון דעם ערשטען. אז מיר ווילען זיך דערמאנען, דאס דער ערשטער מעטש אין פויזען האט זיך פערענדיגט מיט׳ן רעזולטאט 0:8 פאר די „טוריסטען״ קען מען דעם נעכטיגען מעטש פעררעכענען אלס א מפלה פאר זיי, מען האט ערווארט א אינטערעסאנטע און א שעהנע שפיל, ספעציעל פון די „טוריסטען״, וועלכע האבען געדארפט בעווייזען, דאס זייער ערשטער נצחון איז נישט געווען קיין צופעליגער, דאך האבען מיר זיך איינגעזען ענטוישט. מ׳האט ביי די „טוריסטען״ נישט געזעהן דעם ווילען און אמביציע, מיט וועלכע זיי צייכנען זיך שטענדיג אויס. די לויפערס, וועלכע זענען שטענדיג געווען ביי זיי דער הויפט-נערוו פון דער געגנער מאנשאפט, האבען געשפילט שוואך. באהל איז אויך געווען שוואכער ווי שטענדיג. ביי דער שטורעם-ליניע, אין וועלכער ס׳האבען געשפילט צוויי רעזערוו שפילער, האט צופיל געשפילט זיך מיט׳ן באל, מ׳האט נישט געזעהן די שעהנע קאמבינאציע און זיי האבען ווענינ געשאסען אויפ׳ן טויער. דאגעגען האבען אונז פולשטענדיג צופרידענגעשטעלט אלעק קוביק, אין דער פערטיידיגונג, וועלכער איז געווען דער בעסטער אויפ׳ן פלאץ. סט. קוביק מיט זיינע שארפע שאסען, מיכאלסקי און הערמאנס, וועלכע האבען געטון אלעס, וואס זיי האבען געקענט. ביי די געסט האבען מיר, א חוץ א גוט לויפען, נישט געזעהן קיין ספעציעלע גוטע ליניעס.

דאס שפילען, וועלכע איז געפיהרט געווארען אין שוואכען טעמפא, איז אדורך מיט א לייכטע איבערגעוויכט פון די „טוריסטען״, וועלכע האבען נישט אויסגענוצט פיל גינסטיגע מאמענטען.

די ערשטע מינוטען געהען א דורך מיט ביידע זייטיגע אנגריפען, וועלכע ס׳ליקווידירען די פערטיידיגער, אין דער 11. מינוט, ליקווידירט דער טויערמאן פון די געסט א געפעהרליכע סיטואציע, דאך אין א מינוט שפעטער ערצ׳הלט סט. קוביק דעם ערשטען גאל. די אנגריפען פון די געסט, ברענגען זיי נישט קיין רעזולטאט. דאגעגען אין דער 42 מינ. שלאגט סט קוביק פון הערמאנס׳עס א צענטר א פראכטפולען גאל.

אין דער צווייטער העלפט איז דאס שפילען מעהר א גלייכעס, דאך געפיהרט פון ביידע צדדים א ביסעל ברוטאל. אין די ערשטע מינוטען נוצען די געסט נישט אויס א גינסטיגען מאמענט. די „טוריסטען״ אטאקירען אפטער און ערצילען אין דער 15. מינוט דורך טאדעאושעוויטש׳ן דעם דריטען גאל, געשלאגענעם מיט׳ן קאפ, אין דער 21. מינ. שליסט אויס דער ריכטער קאהל׳ן און שמיגלאק׳ן. די געסט גרייפען אן, צוליב א מיספערשטענדניש, האלט איין אל. קוביק דעם באלען מיט די הענד, דעם דיקטירטען עלפמעטער, פערוואנדעלט דער רעכטער פערטיידיגער פון די געסט אין א גאל.

ווייטער ווערט דאס שפילען געפיהרט כאאטיש, די געסט ערצילען דעם 2 טען גאל אין דער 35. מינוט פון א דורכברוך.

די לעצטע מינוטען געהערען צו די „טוריסטען״, וועלכע אטאקירען שארף, דאך געלינגט זיי דעם רעזולטאט נישט צו פערגרעסערען.

קארנערען 3:3

שידס-ריכטער רעכטיג שוואכער ווי אלע מאל.

ה. י-אן.

„טוריסטען״ רעז. - „פאגאן״ 3:4

„זידרועה״ - ג. מ. ס. 0:3

„הכח״ - „פ. ט. צ.״ (פאביאניץ) 1:3 (0:2).

שבת איז אויף „ל.ק ס.״-פלאץ פארגעקומען א פריינדשאפטס-מעטש צווישען היגען „הכח״ און דער שטארקסטער פאביאניצער פוסבאל-מאנשאפט — „פ. ט. צ.״

„הכח״ איז ארויסגעטרעטען אהן איהרע בעסטע שפילער: סעגאל, שטייניבאק, עדעלבאום I, ליבאכינסקי.

די ערשטע העלפט געהערט צו „הכח״ וועלכע ערצילט 2 טויערען דורך ערעלבוים׳ען פון ליפשיצ׳ס א צענטער און א צווייטען טויער דורך בוימגארטען (פון אן עלפמעטער-שטויס) „הכח״ האט דא ביי נישט אויסגענוצט עטליכע מינוט פאר׳ן סוף אן עלפמעטער (אייזנבערג).

די ערשטע מינוטען פון דער צווייטער העלפט געהערען ווייטער צו „הכח״, וועמענס אנגריף שפילט זעהר גוט און אין דער 15. מינוט פערגרעסערט זאקליקאווסקי דעם רעזולטאט אויף 1:3. „פ.ט.צ.״ רייסט זיך אויף וויל אז בעדינגט ארויס פון מעטש מיט כבוד און עטליכע מינוט פאר׳ן סוף געלונגט איהר צו ערצילען דאס עהרענפונקט, און דער רעזולטאט 1:3 בלייבט נישט געענדערט.

ריכטער ה׳ פענדושימאנזש — שוואך.

* * *

„הכח״ (רעז.) - חשמונאי 2:3 (1:1)

דער מעטש איז פארגעקומען אלס פארמעטש פון „הכח״ — „פ.ט.צ.״ און האט זיך פערענדיגט 2:3 פאר „הכח״. מיט דעם זעלבען נערהעלטניש לטובת חשמונאי האט זיך מיט א קורצער צייט צוריק געוואונען „חשמונאי״.

„חשמונאי״ איז ארויסגעטרעטען אהן חאמעצ׳ן, ארנער׳ן. די טויערען פאר איהר האבען ערצילט: גראסבערג (עלפמעטער) און טענצער (זעהר א שעהן טויער מיט׳ן קאפ.)

אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג פון „הכח״.

(א) די ט. ג איז אונטער׳ן פארזיץ פון ד״ר קראוש פארגעקומען אן׳אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג פון „הכח״-מיטגלידער.

דעם בעריכט פון דער טעטיגקייט האבע אבגעגעבען און געלעזען אין נאמען פון דער פערוואלטונג ה׳ שולזינגער און דער סעקרעטאר ה׳ ל. וואלאך.

אין דער דיסקוסיע איז אויך בעריהרט געווארען די פראגע וועגען פעראייניגונג פון אלע לאדזער יודישע ספארט-פעראיינען. די דאזיגע פראגע האט רעפערירט ה׳ שולזינגער און צום סוף איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע, לויט וועלכע די פראגע ווערט איבערגעגעבען די נייע פערוואלטונג, וועלכע ווערט גלייכצייטיג אויפגעפאדערט די פעראייניגונג אדורכצופיהרען.

דאן זענען פארגעקומען וואהלען, וועלכע האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

פערוואלטונג: ד״ר קראוש (פרעזעס) י. שטיינבאק (1. וויצע-פרעזעס), שולזינגער (2. וויצע-פרעזעס), בערנשטיין (קאסיר), שטערן (לייטער פון דער פוסבאל-סעקציע), מעקלער (פערטרעטער), ל. וואלאך (סעקרעטאר). מיטגלידער: ח. ראטענבערג, שולץ, ווארשאווסקי, י. גוטער.

רעוויזיאנס-קאמיסיע: ל. קאברינסקי, ל. גוטטער, פ. ביאלער, (פערטרעטער) מאליניאק.

פינאנס-קאמיסיע: קאפטשיק, צאללע, שולמירסקי, דעמבינסקי זאמאזשטשאנסקי, גינזבערג און פרידריך.

ס׳איז אויך אויסגעוועהלט געווארען א קאמיסיע, וועלכע בעשטעהט פון די ה״ה: גוטטער, וואללאך, שטערן, וועלכע זאל גרינדען פרישע סעקציעס. (ווי בעוואוסט בעזיצט „הכח״ ביז איצט בלויז א פוסבאל-סעקציע.

„פ.ט.צ.״ - „הכח״ (פאביאניץ) 2:5.

דער רעוואנזש-מעטש צווישען די צוויי מאנשאפטען, וועלכער איז נעכטען פארגעקומען אין פאביאניץ, האט זיך פערענדיגט מיט א מפלה פון „הכח״ אין פערהעלטניש 2:5.

„פאגאן״ - „קראקאוויא״ 1:3

דער מעטש וועגען מייסטערשאפט פון פוילען האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פון „פאגאן״ (לעמבערג).

„בערלין״ - „קאנסטאנטינאפאל״ 1:7 (1:4).

(דורכ׳ן ראדיא) דער מעטש צווישען די רעפרעזענטאנצען פון די אויבענדערמאנטע שטעט האט זיך געענדיגט מיט א נצחון פון דער דייטשער מאנשאפט. פון בערלין פאהרען די טערקען קיין פוילען און דעם 12 סעפטעמבער וועלען זיי שפילען מיט דער רעפרעזענטאנץ פון פוילען.

קאָנפערענץ וועגען דער איצטיגער לאַגע אין ארץ-ישראל.

די טענות פון די צוריקגעקומענע.

די טעג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון ציוניסטישען קאָמיטעט צוזאַמען מיט'ן ועד פון „קרן היסוד", צו וועלכער עס זענען איינגעלאַדען געוואָרען פערזאָנען, וואָס זענען לעצטענס צוריקגעקומען פון ארץ ישראל.

ה' י. גוטערמאַן עפענט די זיצונג און בעגריסט דעם אַנוועזענדען חשוב'ן גאַסט, מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און לייטער פון אַרבייטס-דעפּאַרטאַמענט אין ארץ-ישראל, ה' י. שפּרינצאַק. ה' ג. ערקלערט, אַז דער ציועק פון דער פערזאַמלונג איז אַדורכצושמועסען זיך וועגען דער איצטיגער לאַגע אין ארץ ישראל, און אויסצוהערען די מיינונגען און טענות פון די פערזאָנען, וועלכע זענען צוריקגעקומען פון לאַנד. ער דריקט אויס זיין טיפסטע איבערצייגונג, אַז פיל פון די צוריקגעקומענע וועלען נאָך געוויס צוריקפאָהרען קיין א"י.

ה' מאַנדעלבוים ווייזט אָן, אַז עס הערשט אַ אַנטאַגאָניזם, צווישען די רוסישע און פוילישע יודען. ה' לענציצקי מיינט. אַז די ריכטער אין אַדמיניסטראַטיווען געריכט אין תל-אביב זענען נישט ענטשפּרעכענד, און די עירה און די רעגירונג נעהמען צו גרויסע אָפּצאָהלונגען.

ה' פיוס בעקלאָגט זיך אויף די שלעכטע בעציהונגען צום מיטעלשטאַנד, אַז די ארבייטער-אינסטיטוציעס ווערען צופיל פאַוואָריזירט. מיר זענען נישט געווען צוגעגרייט צו אַזאַ גרויסער עמיגראַציע. די ציוניסטישע לייטונג האָט נישט געוואָרענט פאַר צובצאיילטע שריט און האָט נישט געשאַפט די נויטיגע קרעדיט אינסטיטוציעס. ה' שליפקאָוויטש ווייזט אָן אויף דאָס פעהלען פון „עזרה מוסרית" — די נויטיגע אינפאָרמאַציע פאַר די אימיגראַנטען. ער בעקלאָגט זיך אויף דעם „גדוד מגיני השפה", וואָס פערלאַנגט דוקא צו רעדען העברעאיש אויף די פערזאַמלונגען. ה' שטרויך בעמערקט צוו. אַנד., אַז אין א"י זענען דאָ מעגליכקייטען אויף איינצואָרדנען זיך, אָבער עס האָט געפעהלט די נויטיגע אינפאָרמאַציע פאַר די עולים און אַז די לייטונג איז געווען אַ שלעכטע. ה' בעספער בעקלאָגט זיך אויף די שלעכטע אַדוואָקאַטען. ה' צלאל גיט איבער פאַקטען, וואָס האָבען אונמעגליך געמאַכט זיין אייגען איינאָרדנען אין לאַנד.

ה' פיין ווייזט אָן אויף דער שלעכטער לאַגע פון אַ טייל נייע קאָלאָניעס און פאָדערט, אַז די ציוניסטישע הנהלה זאָל זיי אַרויסהעלפען. ה' ויידע רעדט אין נאָמען פון די „התאחדות עולי פולניה" (פעראייניגונג פון די פוילישע יודען אין א"י). ער בעטאָנט, אַז הגם די פוילישע יודען האָבען אַ סך אויפגעטאָן אין א"י, דאָך ערלויבט מען זיך צו וואַרפען די בעשולדיגונג געגען זיי, אַז דאָס איז נישט געווען אַן'ענטשפּרעכענדער עלעמענט פאַר א"י. ער בעצייכענט די פירטע עליה אַלס „אַ הויב פון רוהמפולער עפּאָכע" און מיינט, אַז די עליה איז נישט געלונגען צוליב דער שולד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, וועלכע האָט נישט פאָרגעבריים די בעדינגונגען און נישט געשאַפען די נויטיגע קרעדיט אינסטיטוציעס, באַנקען א. א. וו. די בעציהונג מצד די בעאַמטע צום מיטעלשטאַנד. מען האָט פאַוואָריזירט די לינקע און געשטערט די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע נישט געבענדיג איהר די געפאָדערטע הלואות. דער „קרן-היסוד", „קרן-הקימת" זענען זעהר נויטיג. ה' ויידע מיינט אָבער, אַז דאָס איז ווייניג, אָהן אינדוסטריע און פּריוואַטען קאַפּיטאַל וועט ארץ-ישראל נישט געבויט-ווערען. ערשט די לעצטע זיצונג פון אַקציאָנס-קאָמיטעט האָט געפונען פאַר נויטיג צו אַסיגנירען 25 טויזענד פונט פאַר אינדוסטריע און קאָנסטרוקטיווע הילף. ה' וויינבערגער האָט פרעטענזיעס צו דער ציוניסטישער לייטונג, וואָס האָט נישט געזאָרגט פאַר די פירטע עליה.

אין אַלגעמיין האָבען די גרעסטע טייל רעדנער אונטערשטראָכען, אַז א"י איז א לאַנד פון גרויסע מעגליכקייטען און ענטוויקלונג. זיי האָבען נאָר בעדויערט, וואָס עס זענען נישט געשאַפען געוואָרען די נויטיגע קרעדיט-אינסטיטוציעס, וואָס זאָלען ערמעגליכען דאָס איינאָרדנען זיך פון מיטעלשטאַנד.

דער עקזעקוטיוו מיטגליד, ה' יוסף שפרינצאַק ענטפערט אויף די טענות פון די אַנוועזענדע.

ער זאָגט צווישען אַנדערעס, אַז עס איז נישט אמת, אַז עס איז דאָ אַ ספּעציעלע טענדענץ געגען די פוילישע יודען. עס זענען דאָ אויך אַ סך רוסישע יודען אין תל-אביב, וואָס זענען אונצופרידען. די טענות, אַז עס הערשט אַ ספּעציעלע מיינונג צו בע'עולה'ן דעם מיטעלשטאַנד, זענען נישט בעגרינדעט. אויך די ארבייטער זענען אונצופרידען, ווען עס איז נישט דאָ קיין אַרבייט פאַר זיי און איך האָב זיך געמוזט טיילמאָל אויסבעהאַלטען פאַר זיי. די לאַגע אין „יפה-ישראל" איז מיר בעקאַנט, אָבער ווער איז שולדיג, אַז אין פוילען איז אויסגעבראָכען אַ קריזיס און די מיטגלידער פון דער דאָזינער חברה און אויך פון אַנדערע האָבען נישט געקאָנט נאָכ'קומען זייערע פערפליכטונגען און האָבען איבערגעלאָזען זייערע מיטגלידער אין א"י אויף גאָט'ס-בעראָט.

מען האָט פרעטענזיעס צו דער עיריה אין תל-אביב. איהר האָט דאָך געהאַט די מעגליכקייט צו קעמפען ביי די וואַהלען און דאָרט אַריינזעצען אייערע מענשען, ס'קאָנען נישט זיין בעאַמטע, וואָס זאָלען קאָנען אַלע צופרידענשטעלען. דעם קריזיס וואָלט מען געקאָנט בעהערשען אין משך פון 3 יאָהר, אָבער נישט אין אַזאַ קורצער צייט, מיר מוזען האָבען אַ מיליאָנען ביודזשעט, מיר האָבען קוים אַ האַלבען. יעדע אונטערנעהמונג, בפרט אין אַ נייַ לאַנד, קאָן טראָגען פרוכטען ערשט אין אַ 3 יאָהר אַרום, די עולים האָבען נישט אַרויסגעוויזען דעם געהעריגען געדולד. מען דאַרף נישט מאַכען דוקא דעם פוילישען יוד פאַר אַ גנול. ליידער האָבען די רעזולטאַטען פון דעם אַנדערטהאַלבען יאָהר נישט געקאָנט זיין קיין בעסערע. די הילף פאַר די פוילישע יודען קאָן קומען נאָר דורך דעם „קרן-היסוד" און דורך שאַפען דורך אהם די געהעריגע קרעדיט-אינסטיטוציעס.

ה' ראָזענבערג פון א"י, אונטערשטרייכט דאַן די מעגליכקייטען פאַר דער ענטוויקלונג פון אַ גרויסער אינדוסטריע אין א"י. ער האַלט, אַז אין צאַלעלס אָפּרייזע פון ארץ-ישראל ליגט אַ שטיק טראַגעדיע.

ה' ליסווין ערקלעהרט, אַז דער ציוניסטישער קאָמיטעט האָט שוין פון פריהער בעשלאָסען אויסצוהערען די טענות פון די צוריקגעקומענע פון א"י. איך האָב געמיינט, ערקלעהרט ה', אַז דער ציוניזם איז שוין נישטאָ, אָבער איך האָב דאָ געהערט, אַז דאָס איז נישט אַזוי, די בעשולדיגונגען זענען געווענדעט געגען אַנדערע זאַכען, וואָס קאָנען און וועלען מיט דער צייט אויסגעבעסערט ווערען.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אַפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אָנפראַגען. וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אַפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בּײַם דערלאַנגען אַן'אָנפראַגע אויף א יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופאָן פון דער ראַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 30-טען אויגוסט 1926.

1997. פייצקער.

אויב די סחורה איז בעשטעלט געוואָרען דורך דער פירמע און געליווערט געוואָרען אין איהר לאָקאַל, מעג אפילו דעם וועקסעל האָבען אונטערגעשריבען בלויז 1 שותף. קוים פיגורירט נעבען דער אינטערשריפט דער פירמע-שטעמפעל, איז די פירמע פאַר'ן חוב פעראַנטוואָרטליך.

1998. שטיינהאַקער.

נישט יעדער פריינגעשפּראָכענער האָט דאָס רעכט אויף אַן'ענטשעדיגונג פאַר די שאָדענס או פערלוסטען, וואָס ער האָט געליטען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער בעשולדיגונג. קודם כל איז אַ פראַגע, לויט וועמענס איניציאַטיווע איז אונטערגענומען געוואָרען אַן'אויספאָרשונג געגען אייך. צי לויט דער איניציאַטיוו פון געליטענעם, אָדער אַנדערן פערזאָן. אין ערשטען פאַל קאָן דער פריינגעוואָרענער, נור דעמאָלט פאָדערן אַן'ענטשעדיגונג, ווען די גאַנצע בעשולדיגונג געגען אייך איז געווען אַן'אַקט פון בייזוויליגקייט. אָדער מען האָט איהם גענצליך נישט בע'גנב'עט, אָדער ער האָט פאַלש פאַר'עשטעלט געוויסע אומשטענדען פון עצם פאַקט, ווען ער האָט געגעבען נישט ריכטיגע ערקלערונגען, אָדער אָנגעצעס אַנדערע עדות צו געבען פאַלשע ערקלערונגען. אין צווייטען פאַל, אויב די בעשולדיגונג געגען אייך איז אַרויסגערוקט געוואָרען נישט דורכ'ן געליטענעם. קאָנט איהר ווי עס זאָל נישט זיין פאָדערן אַזאַ ענטשעדיגונג.

1999. ד. נ. פון נאָוואָס.

אַ הויז-ווירט האָט טאַקע דאָס רעכט אויף אַ פריוו לעגיע, אָבער נור אין דעם פאַל, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען אַ חוב פאַר דירה-געלד און דאָס אויך נור לגבי די זאַכען, וואָס געפינען זיך אין לאָקאַל פון זיין הויז.

2000. ר. ע ך.

2001. נ. — פאָס.

2002. אַ לעזער פון פאַלודניאָווא.

2003. אַן'אַבאָנענט שיוו.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אינזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג אין רעדאַקציע, מיטברענגענדיג די צייטונג.

2004. שטערנזעהצר.

דאָס, וואָס דער בעל חוב איז נישטאָ אין פוילען שטערט אייך נישט איינצומאָהנען דעם חוב. אויב זיין אַדרעס איז אייך בעקאַנט, קאָנט איהר בעטען, אַז דאָס געריכט זאָל איבערשיקען די אַוויזאַציע צו איהם דורך דער פערמיטלונג פון מיניסטעריום פאַר אויסערליכע ענינים. דאָס געריכט קאָן אויך בעשטימען אַ קוראַטאָר, וואָס זאָל רעפּרעזענטירען דעם אָפּוועזענדען צד'ס אינטערעסען. מען קאָן אויך דורך אַ פּובליקאַציע אין דער פּרעסע אַרויסרופען וועמען עס איז אין געריכט, אָבער נור אין דעם פאַל, ווען זיין אַדרעס איז נישט בעקאַנט.

2005. העניעק ג—ג.

איהר דאַרפט גישט בעזונדער איינקלאָגען, נור איהר קאָנט גלייכצייטיג מיט דער אַפּאָזיציע דערלאַנגען אין זעלכען געריכט אַ געגען-אַנקלאַגע (skarga wzajemna) אויב איהר זענט נישט ביכולת תיכף ביילעגען די געהעריגע דאָקומענטען, קאָנט איהר זיי פאָרשטעלען אין געריכט אויפ'ן פּראָצעס.

2006. B. K. 212.

דער מליכה-אַמט פאַר אַרבייטס-פערמיטלונג איז בערופען צו רעגיסטרירען אַרבייטסלאָזע, לויט די מעגליכקייטען בעזאָרגט דער דאָזיגער אַמט די פערגיסטרירטע אַרבייטסלאָזע מיט אַנשפּרעכענדע בעשעפטיגונג. אַ חוץ דעם רעגיסטרירען נאָך די פּראָפּ. פעראייניגען די אַרבייטס-לאָזע פון זייערע פאַכען און בעמיהען זיך מיט זיי צו בעזעצען ווי ווייט מעגליך די פרייע אַרבייטס-פּלעצער.

מאַאָק
נישט
פערגעסט
פערניכטעט אַלערליי ווערים
PAMIĘTAJ MAOK TĘPI WSZELKIE ROBACTWO
פאַר מענשען און הויזטיערע אומשעדליך.

זכרונות וועגען הרב אלי' חיים מייזעל זצ"ל

108) בעאַרבייט ספּעציעל פאַר'ן „נ. פאָלקסבלאַט"

א שותף צום לאָטעריע-צעטעל.

קיין אָרימקייט האָט אין לאָדז קיינמאָל נישט געפעהלט. אַזעלכע וואָס האָבען געדאַרפט געהאָלפען ווערען זענען געווען זעהר פיל אָבער די הילף איז געווען אַ קליינע.

איינער פון די יודען, וועלכער האָט געדאַרפט געהאָלפען ווערען, א יוד אַ גרויסער אָרימאַן איז געווען משה וו. מילא, צו דעם אָרימקייט איז ער שוין געווען געוואוינט, איז אָבער געווען אַ גרעסערע צרה, ער האָט געהאַט אַ מיידעל שוין אין די יאָהרען און קיין שום אויסזיכט חתונה צו מאַכען זי האָט משה נישט געהאַט. זיצט ער מיט זיין ווייב טאָג-איין טאָג-אויס און טראַכט וועגען דעם ווי אַזוי געהאָלפען צו ווערען, אָבער עס געהען אַוועק וואָכען און חדשים און קיין עצה קענען זיי ביידע נישט געפונען, ביז איינמאָל רופט זיך אָן דאָס ווייב צו משה'ן

— ווייסט וואָס מיר איז איינגעפאַלען משה, נעהם אַ צעטעל אויף דער לאָטעריע, אפשר וועט דער אויבערשטער אונז העלפען, מיר וועלען געווינען און מיר וועלען קענען חתונה-מאַכען אונזער טאָכטער.

משה האָט נישט געהאַלטען דערפון: ער איז נישט געווען קיין בטוח אין מענשען; ער האָט זיך אָבער געלאָזט איבערערעדען פון זיין פרוי און געוואָלט קויפען אַ צעטעל, האָט ער אָבער נישט געהאַט מיט וואָס, דער צעטעל האָט געדאַרפט קאָסטען 10 רובעל, האָט משה גענומען עטליכע חפצים פון דערהיים, פערזעצט זיי אין לאָמבאַרד, געקויפט אַ צעטעל און געוואַרט ביז ער וועט געווינען. כדי צו זיין זיכערער מיט'ן געווינס, איז משה נאָך אַוועק צום לאָדזער רב נאָך אַ ברכה.

ר' אליהו חיים האָט אויסגעהערט נאָך וואָס משה איז געקומען, האָט ער איהם געפרעגט:

נו איז דיר נישט קיין שאָד געווען אויסצוגעבען געלד אויף אַ צעטעל?

איך האָב טאַקי נישט געהאַט דעראויף האָט משה געזאָגט, אָבער מיין ווייב האָט פערזעצט עטליכע חפצים אין לאָמבאַרד און בעקומען די נויטיגע סומע אויף דעם צעטעל.

בעוויזט נאָר דעם צעטעל, האָט דער רב ווייטער געזאָגט.

משה האָט אַרויסגענומען דעם צעטעל און געוויזען דעם רב.

וואָס? האָט דער רב געזאָגט, דעם נומער האָסטו, איך וויל זיין אַ שותף צו דעם צעטעל און דער רב האָט גלייך אַרויסגענומען פון טאַש צעהן רובעל און געגעבען משה'ן.

משה איז געוואָרען איבערראַשט. ער האָט נישט געוואוסט פאַרוואָס דער רב וויל זיין אַ שותף דוקא צו זיין צעטעל, ער האָט אָבער פערשטאַנען, אַז דער צעטעל וועט זיכער געווינען, ס'איז איהם אָפילו אַ שאָד געווען אָפּצוגעבען אַ האַלב געווינס אָבער ער האָט זיך נישט אַקעגענגעשטעלט דעם רב און מסכים געווען.

אָבער דער צעטעל קאָסט 10 רובעל אינגאַנצען און איהר, רבי, אַלס שותף דאַרפט מיר נאָר געבען 5 רובל און נישט קיין גאַנצע 10 רובעל.

ניין, פאַר דעם זכות, וואָס דו האָסט בעקומען דעם דאָזיגען נומער דאַרף איך בעצאָהלען דאָפּעלט, און איצט גיי אַהיים לייז אויס דיינע חפצים פון לאָמבאַרד און מיר שפּילען דעם צעטעל שותפות.

משה איז אַוועק אַ גליקליכער. ביי איהם איז מעהר נישט געווען קיין ספק, אַז ער וועט געווינען. ער האָט דערצעהלט זיין פרוי וועגען זיין גליק, האָט אויסגעלייזט די חפצים פון לאָמבאַרד און געוואַרט מיט אונגעדולד אויף דער ציהונג, ס'איז אָנגעקומען די צייט פון דער ציהונג, משה האָט יעדען טאָג אַדורכגעקוקט געגנוי די טאַבעלען, ביז'ן לעצטען טאָג האָט ער זיך נישט מיאש געווען, ער האָט געוואוסט, אַז אויב דער לאָדזער רב ר' אליהו חיים מייזעל איז אַ שותף צו איהם וועט ער זיכער געווינען.

ס'איז אָבער אַוועק דער לעצטער טאָג פון דער ציהונג און משה האָט נישט געוואונען. אַן'ענטמוטיגטער איז ער אַוועק צום רב און מודיע געווען זיין שותף, אַז דער נומער האָט נישט געוואונען.

נו, מ'האָט זיך געקענט משער זיין, אַז ער וועט נישט געווינען, איך בין געוואָרען צו דיר אַ שותף, כדי דיר מעגליך צו מאַכען אויסצוקויפען דיינע זאַכען, וואָס דו האָסט פערזעצט אין לאָמבאַרד, נאָכאַמאָל מאַך נישט אַזעלכע נאַרישקייטען און פערזעץ נישט קיין שטוב חפצים אויף צו קויפען אַ נאַרישען שפּיל-צעטעל. משה האָט זיך פערשעהמט און איז אַוועק אַן'איבערצייגטער, אַז דער רב האָט רעכט.

דער רב האָט דערנאָך געהאָלפען משה'ן חתונה צו מאַכען זיין טאָכטער.

(פאָרטזעצונג קומט.)

גראף פאול אנאטאל מאנטעי.
דער יודישער בחור פון א שיך פאבריק.

אין אַ שעהנעם אָווענד מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק, ווען די געסט פון אַ בעריהמטער אַריסטאָקראַטישער פאַמיליע פון ניו יאָרק, אַרויסגעהענדיג פון טעאַטער, זענען צוגעקומען צו זייערע צוויי דעטעקטיווען ארעסטירט איינעם פון די געסט.

דער דאָזיגער אַרעסט האָט אַרויסגערופען אַ סענסאַציע נישט נאָר אין ניו-יאָרק, נאָר איבער'ן גאַנצען לאַנד, ווייל דער אַרעסטירטער איז געווען דער בעריהמטער פראַנצויזישער גראַף פּאָול אַנאַטאָל מאָנטעי, דער ערפינדער, שריפטשטעלער און ליבלינג פון אַריסטאָקראַטישע דאַמען.

די דעטעקטיווען האָבען געבראַכט דעם גראַף פּאָול אַנאַטאָל מאָנטעי קיין באָסטאָן און איהם איינגעשפּאַרט אין תפיסה. דער גראַף האָט פּראָטעסטירט, פאַר וואָס מען צווינגט איהם צו שלאָפען אויף אַ האַרט בעטעל גלייך ווי אַלע אַנדערע פּראָסטע אַרעסטאַנטען. ער האָט „בעפוילען" מען זאָל איהם ברענגען אַ בעטעל מיט אַ ווייכען מאַטראַץ, עס האָט גאָרנישט געהאָלפען.

דער גראַף איז געווען אַנגעקלאַגט אין פערלאָזען זיין יונגע פרוי און טאָכטער.

דער געהיימניספולער גראַף מאָנטעי, איז די לעצטע פאַר יאָהר בעטראַכט געוואָרען אַלס קאַנדידאַט פאַר מאַנכע אַריסטאָקראַטישע טעכטער. כאָטש ער האָט שוין דריי מאָל חתונה געהאַט, האָט עס שוין פונ־עסטוועגען געהאַלטען גאַר נאָהענט, אַז ער זאָל הייראַטען מיט דער טאָכטער פון דעם מיליאָנער בראַוער.

ווען עס איז געקומען צו רייר ווע־גען פראַווען אַ חתונה, האָט דער גראַף ערקלערט, אַז עס דאַרף נאָך געדויערען אַ פּאָר חדשים, ווייל ער דאַרף זיין אַרויסדרעהען פון אַ שטיקעל פּלאָנטער

דער מיליאָנער האָט אָבער אַלץ איינס נישט געוואָלט דערלאָזען צום שידוך, אויב דער חתן וועט נישט אויס־

זאָגען פון וואָס ער מאַכט אַ לעבען. האָט דער גראַף איהם ערקלערט, אַז ער איז אין דינסט פון דער פראַנצויזישער געהיים-פּאָליציי, אי'ן זיין געהאַלט איז פערציג טויזענד דאָלאַר אַ יאָהר.

נאָכדעם איז דער גראַף געקומען און דערצעהלט דעם מיליאָנער, אַז ער האָט ערפונדען אַ נייעם מאָטאָר פאַר עראָפּלאַנען, דער נייער מאָטאָר וועט אָנמאַכען אַ רעוואָלוציע אין לופט-פליהען, רעגירונגען ווילען איהם אָבגילטען ער זאָל זיי פערקויפען די ערפינדונג.

דער מיליאָנער האָט פונדעסטוועגען אָנגעשטעלט געהיים־אַגענטען, זיי זאָלען נאָכפאָרשען, ווער איז פאָרט דער גראַף.

עס האָט לאַנג נישט געדויערט און מען האָט איהם געבראַכט אַ ידיעה, אַז דער גראַף מאָנטעי איז אַ יודישער בחור, וואָס האָט געאַרבייט אין אַ שוך-פאַבריק פאַר 25 דאָלאַר אַ וואָך, און אַז ער האָט אַ יודישע פרוי מיט אַ קינד.

ער איז אַ רומענישער יוד. זיין פאָ־טער איז געווען שלמה ווייסמאַן און זיין מוטער ראָזא שטיינמעץ.

די ווייסמאַן-פאַמיליע איז געקומען פון רומעניען אין יאָהר 1902. דער „גראַף" איז שפּעטער, אין דער צייט פון דער מלחמה, אַנטלאָפען מיט דער פרוי פון אַן אָפיציר קיין ניו-יאָרק.

נאָכ־עם האָט ער חתונה געהאַט אַלס ניקאָלאַי ווייסמאַן, מיט אסתר טראַכטענבערג פון מאָנטרעאָל. מיט ווידמען ער האָט אַ טאָכטער, און צוליב וועמען ער זיצט אין תפיסה.

אַ צווייטען מאָל האָט ער חתונה געהאַט מיט אַ קריסטליכער פרוי, און אַ דריטען מאָל מיט אַ פרוי פון קאַנאַדאַ. מיט דער לעצטער פרוי האָט ער אַ יונגעלע.

ביים משפט האָט דער „גראַף" פער־שפּראָכען, אַז ער וועט זיין גוט און פרום און ער וועט שוין זיין אַ געטרייער מאַן צו זיין פרוי און אַ איבערגעגעבענער פאָטער צו זיין קינד. דער ריכטער האָט אָבער נישט געוואָלט גלויבען אין זיינע פערשפּרעכונגען און איהם פער־משפט אויף אַ יאָהר תפיסה.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטן. ספּעצ. לונגען און האַרץ קראַנקהייטן בעשטראַלונג מיט קוואַרצליכט בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג. 317

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענעריש און מע־נער-שוואַכע קראַנקהייטן. 1839
היילונג מיט רענטגען־לאַמפּען (האָר-אויסמאַל) נעמט אָן פון 9—11 און פון 5—8 אָוונט

די רענאָמירטע שולע פאַר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ.

7-קלאַסיגע
שולע
פון
פ. קאַצענעלזאָן נאַחומאָב
נייגאַס 6
צווישען נאָוואָליפּקע און וואָלינסקאַ.

עס ווערען אָנגענומען אין אַלע קלאַסען אין עלטער פון 7 ביז 14 יאָהר
שילער און שילערינס.
אַ ספּעציעלער פּאָרבערייטונגס-קלאַס פאַר ענטוויקעלטע 6-יעהריגע קינדער. אַ גרויסער פּראָגראַם פון העברעאיש און רעליגיעזע יודישע לימודים. די למודי קודש ווערען געלערנט אונטער דער הנהלה און השגחה פון בעריהמטען אַלטען למדן
ר' בנימין יעקב קאַצענעלזאָן.

ביי דער שולע עקזיסטירט פאַר קינדערלעך פון 3 ביז 6 יאָהר
Freblówka / אַ פרעבעל-שולע
פּוילישע און העברעאישע לידער און לייכטע געשפּרעכען.
גימנאַסטיק מיט מוזיק. ▬ ריטמישע טענץ. ▬ האַנד-אַרבייט.
אַנפאַנגס-לערע פון לעזען, שרייבען פּויליש און עברי (דאַוונען).

נאָכמיטאָג-שולע 50% ביליגער.
נאָכמיטאָג - פרעבעלשולע.
626

איינשרייבונגען פון ר"ח אלול טעגליך פון 11 ביז 1 און פון 5 ביז 7 אָוונט.

Dr. Prybulski
זאַמענהאָף 3, טעל. 25-38.
וועניריש- און האַר- הויט - קראַנקה. מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קינארק־ליכט (האָר-אויסמאַל), רענטגען-שטראַלן. נעמט אָן 9–1, 4–8 אָוו., דאַמען: 4–5

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטש 20.

היינט, מאָנטאָג, דעם 30 אויגוסט, 9 אַ זייגער אין אָווענד

צום לעצטען אויפטריט ▮ ז. קאַץ
פון בעקאַנטען אַרטיסט פאַס-קאָמיקער פון וואַרשאַ
גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
צו ביליגע פּרייזען פון **60** גר. ביז 1.60 זל. ס'ווערט געשפּילט

זיין ווייבס מאַן

אָפּערעטע אין 4 אַקטען. הויפּטראָל שפּילט הר. ז. קאַץ.

1) איז געקומען אַ רעדנער אין שטעטעל (פּאַראָדיע „אויף חוג'רדל אויף שבת")
2) אפשר געבען דיר אַ בונדיסט, פּועלי-ציוניסט, פאָלקיסט, ציוניסט, אָרטאָדאָקס (פּאַראָדיע אויף וואַסערע ווילסט מיין טייער קינד).
3) ווען איך וואָלט געווען דער בורא עולם (נייער אַקטועלער טעקסט) און נאָך אַנדערע.

חער ס'קויפט פריהער א בילעט בעקומט אַ בעסערן פּלאַץ.
בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

„גלאַספראָווי" דערצעהלט ווייטער
(ענדע פון דער 3-טע זייט).

מתנה און דאַן זענען זיי זיכער פאַר צוועלפטעגיגע אַרעסטען.

די גנב'ישע עליטע — די קאַסע-ברע־כער פלעגען זיך אין אויספאָרשונגס-אַמט פיהלען זעהר פריי. אוועקגעדרויטען פלעגט מען פאַר זיי בעשטעלען אין „אַזאַ".

אַ מאָל איז בעת אַזאַ סעודה אָנגע־קומען דאַביעצקי מיט זיינעם אַ פּאָר־געוועסטען. קיינער פון די גנב'ים האָט זיך נישט גערוהרט פון אָרט; פער־קעהרט, איינער פון זיי האָט איינגע־לאַדען די אָנגעקומענע צו מאַכען מיט זיי אַ כוסה...

דאַגעגען, פלעגט זיך דאַביעצקי — דערצעהלט די צייטונג, — מיט די, וואָס האָבען נישט געקאָנט צאָהלען בעגעהן גאַנץ אַנדערש. איינער, אַ נ'ערעסטיר־טער איז אַזוי צושלאָגען געוואָרען, אַז ער האָט זיך אויפגעשניטען דעם בויך פאַר אויפרעגונג. פּאָנאָמאַרעוו האָט איהם ערטיילט הילף און איבערגעלאָזט אין טורמע.

אין אַ ווייטע שפּעטער איז אין דער קאַמער אַריינגעקומען דאַביעצקי. אַלע האָבען זיך אויפגעשטעלט אַ חוץ דעם קראַנקען. דאָס האָט אַזוי אויפגעבראַכט דאַביעצקי'ן, אַז ער האָט איהם אויס־געפּאַטשט, הגם ער האָט געוואוסט ווע־גען אַלעס.

אַזעלכע צוויי מאָסען — פערענדיגט די צייטונג — זענען געווען פאַר די וואָס צאָהלען און פאַר די, וואָס צאָהלען נישט...

***

זייט עטליכע טעג געהען אַרום אין ווילנע קלאַנגען, וועגען אַ נייער אַפּע־רע אין דער קרייז-קאָמענדע פון דער מלוכה פּאָליציי.

די מלוכה - קאָנטראָל האָט לעצטענס אַדורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין דער ווירטשאַפטס-אָפּטיילונג פון דער קרייז־קאָמאַנדע און האָט פעסטגעשטעלט אַ רייה מיסברויכען, וואָס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען דורכ'ן לייטער פון דער אָפּ־טיילונג — אויבער - קאָמיסאַר איוואַנאָוו, וועלכער איז געווען דער איינקויפער פון פּראָוויזש.

אין צוזאַמענהאַנג מיט די ענטדעק־טע מיסברויכען, האָט זיך פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז דער פּאָליציי-קאָמענדאַנט פּראָסאָלאָוויטש, וואָס געפינט זיך איצט אין אורלויב, וועט שוין זיין אַמט מעהר נישט פערנעהמען.

Dr. med. EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3—4·

אין וואַלד פון לידענשאַפטען.
(ראָמאַן). (330

— געה מיט גאָט! — האָט זיך אָפּגערופען אַרמאַן דע־ראָזשע דעם קינזשאַל, וואָס איך האָב דיר געגעבען לאָז איבער ביי זיך, כדי דו זאָלסט זיך מיט איהם קאָנען בענוצען, ווען ס'וועט קומען די צייט פון אָפּרעכענען זיך מיט באַטיאַני'ן. אויב דו וועסט זיך אַמאָל נויטיגען אין אַ פריינד, זאָ דערמאָהן זיך, אַז אין בערלין וואוינט אַרמאַן דע-ראָזשע, און אַז דו קאָנסט איהם דאָרט געפינען; מעגסט זיין זיכער אין מיין שטענדיגער בריישקייט דיר צו העלפען. זאָל נאָר גאָט מיך איבערלאָזען אַ לעבעדיגען אין דער מלחמה.

די יונגע לייט האָבען זיך האַרציג געדריקט ביי די הענד; לויכטער האָט נאָך אַמאָל געוואָרפען אַ בליק אויף קעניג, וועל־כער איז נאָך אַלץ געזעסען פערזונקען אין אַ טיפער מחשבה, צייכענענדיג מיט זיין שטעקען פיגורען אויף דער ערד.

לויכטער האָט נישט געוואָלט שטערען די געדאַנקען פון קעניג, און זיך פונדערווייטען שטום מיט איהם געזעגענט.

אין אַ ווייל ע אַרום איז שוין דער רויבער געשטאַנען בראש פון זיינע חברים, און די קליינע גרופּע האָט זיך אַוועקגעלאָזט אין וועג אריין.

זיי זענען געגאַנגען מיט'ן וועג, איילענדיג זיך, וואָס שנע־לער צו פערלאָזען די געגענד פון קאָלין, וואו עס איז פאָרגע־קומען אַזאַ פערביטערטע שלאַכט, און וואו ס'איז איצט אונמעג־ליך געווען צו בעקומען שפּייז אויף אַדורכצולעבען זיך.

אַלע פעלדער אַרום זענען פערוויסט געוואָרען דורך די עסטרייכער און די פּרייסען, און אין קיין איין הויז האָט מען נישט געקאָנט בעקומען אַ שטיקעל ברויט אָדער אַ הויפען מעהל.

צום גליק האָבען זיך די רויבער, פערלאָזענדיג פּראַג, בע־זאָרגט מיט אַ ביסעל פּראָוויזיע, אַזוי אַז עטליכע טעג האָבען זיי נישט געדאַרפט פיהלען קיין הונגער.

לויכטער מיט די חברים זיינע האָבען נאָך נישט בעוויזען צו דערווייטערען זיך אויף אַ שעה וועג פון דעם אָרט, וואו דער קעניג איז געבליבען זיצען — איז זיי געשעהען אַ נייעס.

זיי זענען געגאַנגען מיט אַ פעלזיגער הייל, און זיך שוין געהאַט דערנעהנטערט צום אויסגאַנג, ווי פּלוצים איז זיי ענטגע־גענגעקומען אַ מאַנספּערשוין, וועלכער האָט זיי דאָ, ווייזט אויס, אָפּגעוואַרט.

ווען זיי זענען נעהנטער צוגעקומען צו איהם, איז ער אַנידערגעפאַלען אויף די קניע פאַר לויכטערען.

דער דאָזיגער מאַנספּערשוין איז געווען אָנגעטאָן אין אַ מונדיר פון אַן עסטרייכישען אָפיציר; פון דער דורכגעמאַכטער שווערער שלאַכט, און פון'ם לאַנגען גאַנג, איז דער דאָזיגער מונדיר געווען צוריסען און צופּיצעלט, אַזוי אַז ער איז ווי אַ שטיק שמאַטע געלעגען אויפ'ן יונגען קערפּער פון דעם קניענ־דיגען מאַנספּערשוין. זיינע שוואַרצע געקרייזעלטע האָהר זענען געווען צושויבערט און אַדורכגעפּלאָנטערט; דאָס פּנים איז שוואַרץ געווען פון פּולווער, און פון'ם געוועהר איז איהם בלויז נאָכגע־האַנגען אַ שפּאַגע.

ווי נאָר לויכטער האָט זיך אויפמערקזאַמער איינגעקוקט אין דעם דאָזיגען מענשען — האָט ער זיך אַ ציה געטאָן צוריק.

— לייטענאַנט בענסבערג! — האָט ער אויסגערופען — אָ, גאָט! ווי קומט איהר דאָ-אַהער! קוקט נאָר, ווי איהר זעהט אויס? זענט איהר נישט פערוואונדעט? ביי אייך פון שטערען רינט אַראָפּ בלוט! די הענד אייערע זענען פערבלוטיגט!

— יאָ, פערוואונדעט! — האָט בענסבערג פיינליך אַ שמייכעל געטאָן — ביי אייך הייסט פערוואונדעט אַזאַ נאַרישער ראַץ!? אָך, לויכטער, איך האָב געזוכט אין דער שלאַכט טיפערע וואונ־דען; איך האָב הונדערטער מאָל אונטערגעשטעלט מיין ברוסט אונטער די קוילען פון דעם שונא, נאָר דער טויט האָט, ווייזט אויס, געמאַכט חוזק פון מיר, נישט וועלענדיג מיך בעמערקען! אַרום מיר זענען געפאַלען מיינע חברים און פריינד: דער טויט האָט געמאַכט זיין גרויזאַמען שנים! די העלדישסטע מענער זענען אין דער שלאַכט אַוועקגעשניטען געוואָרען, און נאָר איך בין גע־בליבען גאַנץ און אונבעריהרליך, ווי דער לעגענדאַרישער זיג־פריד, וועלכער האָט זיך געטובל'ט אין בלוט פון'ם דראַקאָן.

— צו וואָס אייגענטליך, האָט איהר געזוכט אויף זיך דעם טויט? — האָט לויכטער אַ שטאַרק צוריקגערוקט־ער אַ פרעג געטאָן
— איהר זענט יונג, אַ גאַנץ לעבען שטעהט אייך פאַר! וואָס פאַר אַן אונגליק האָט אייך געטראָפען, וואָס איהר האָט זיך אַזוי מיאש געווען?

— איך האָב דעם כבוד מיינעם פערלוירען, אָט וואָס! — האָט דער יונגערמאַן פינסטער געענטפערט.

— ווער האָט אַוועקגערויבט אייער כבוד?

— דו, היינריך לויכטער.

דער רויבער מיט זיינע חברים האָבען פערוואונדערט אָנ־געקוקט דעם יונגען אָפיציר. דער לעצטער האָט זיך פלינק אויפ־געהויבען פון די קניע, ציטערענדיג פאַר אויפרעגונג.

פּלוצים האָט בענסבערג אַרויסגעצויגען די שפּאַגע פון דער שייד, א הויכער געשריי פון איבערראַשונג האָט זיך אַרויס־געריסען ביי לויכטער'ס חבריא.

פון דעם קלינגעל איז בלויז געבליבען אַ קליין אָפּגעבראָ־כען שטיקעל, אויפ'ן שאַרף פון וועלכען עס האָט אַ בלאַנק געטאָן אַ רויטער שטראַהל פון דער אונטערגעהענדער זון.

(פאָרטזעצונג קומט)

יעדער איינציגער האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, ניי מאשינען, גארדעראבען א. ז. וו.
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן נארוטאוויטש 19
(דזיעלנא)
אין מעבעל-געוועלב, (פריוואט-וואוינונג שענקעוויטש 29
ביי מיר איז שטענדיג פארשיד. גענוצטע מעבעל
צון גוטען צושטאנד צו פערקויפען 1374

אין דער שולע
פון **ש. זיעלאנקא**
וואכאדניא 68
ווערען שילער פון 6 יאהר אנגענומען. 520

7-קל. פריוואט-שולע פון
א. עדעלשטיין
סאלנא 9.
דאס איינשרייבען פון שילער-ן אין אלע
קל. קומט פאר יעדען טאג פון 9 ביז 1 מיטאג
און פון 4 ביז 6 נאכמ.
בעמערקונג: אין גן-ילדים ווערען אנגענומען
קינדער פון 5 יאהר אן. 669

---

28 | נאר | 28 | נאר | 28

פערקויפט נישט אייער
מעבעל,
דיוואנעס, פעלצען, אנציגער, ניי-
מאשינען אז"וו, בעפאר איהר איבערצייגט
אייך נישט ביי די לאנג-עקזיסטירענדע פירמע
ח. לאזניק, בענעדיקטא 28
נאר איך צאהל די העכסטע פרייזען!
בעמ.: ביי מיר אויף לאגער שטענדיג פערשי-
דענע גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד,
פרייזען צוגענגליכער, ווי איבעראל!

28 | נאר | 28 | נאר | 28

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אבענד

ד"ר וואלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר כערשנער	קינדער-קראנקהייטען	10.30—9 5.30—4
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	12—10 6-5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	$2^1/_2$-$12^1/_2$
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	2—12
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	3—1
ד"ר בערגסאן	פרויען און געבורטס הילף	4—3

פסיכא-טעראפיע, שפר. ד-שטערונגען וועגן שטאטלען א. ז. ה.
פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אינ-
שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף
פערלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום
ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אויך
פלעגמא און בלוט. 2170
ביי דער רעטשניצע איז געעפענט געווארען א
דענטיסטישער קאבינעט
עס נעהמען אן:

ד"ר ווילבערשטיין	צאהן-ארצט	9—2 נ.מ.
ד"ר לאזשינסקא סטאראשאלסקא	צאהן-ארצט	7.30—3

קינסטליכע ציינער, קראנען, מאסטען א. ז. וו.
די רעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.
וויזיט 3 זלאטעס.

Dr. med. Braun
פאלודניאווא 23 23
— טעלעפאן 26.40. — —
צוריקגעקערט.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען
און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ ליכט (הער אויספאל.)
נעהמט אן פון 9—12 און פון 5-8 אוונט.

צו אלע יוד. קאלאניאל-קליינהענדלער!

נאך דער שווערער פראגנאנטוואטרליכע רעארגאניזאציע-ארבייט, וואס מיר האבען אדורכגעפיהרט אין קאלאניאל-קליינהענדלער-פעראיין (ציגעל גאס 15), אז מיר זאלען ווירקליך זיין אומשטאנד צו פערטיידיגען די אינטערעסען פון די יודישע קאלאניאל-קליינהענדלער, קענען מיר אייך מיטטיילען, אז אונזער ארבייט איז גע-קרוינט געווארען מיט ערפאלג.

א דאנק דער מאראלישער מיטהילף פון צענטראל-ראט פון די סוחרישע אר-גאניזאציעס, איז אונז געלונגען צו בעזייטיגען דעם איינפלוס פון די שעדליכע עלעמענטען, פון די אינפעראנטוואָרטליכע יחידים, וועלכע האבען אויפ'ל שא'ען געבראכט די יודישע קאלאניאל-קליינהענדלער.

ענדליך, האט זיך אונז איינגעגעבען די דאזיגע נישט געבעטענע „בעלי-טובות" צו דעמאסקירען פאר דער עפענטליכקייט, און זיי פול-שטענדיג אונשעדליך צו מאכען.

לאדזער יודישע קאלאניאל-קליינהענדלער! ענדליך זענט איהר בעפרייט גע-ווארען פון די „רעוואלווער העלדען", וועלכע האבען אייך געהאלטען ביז היינט אונטער דער דראהונג פון טערראר! פון איצט אן וועט איהר שוין קאנען פריי אפעטעמען און נישט מורא האבען פאר „דער מעטינקייט" פון די דאזיגע פאר-שוינען, וועלכע האבען נאר געזוכט זייער אייגען-נוצען!

לאדזער יודישע קליינהענדלער! דער היילגער געבאט פון דער איינציגער שעה איז אנ'איינהייטליכע, מעכטיגע קאלאניאל-קליינהענדלער אר-גאניזאציע, וועלכע מוז ארומנעמען אלע יודישע קאלאניאל קליינהענדלער פון אונזער שטאט!

א גרויסע גרופע מיטגלידער מיט ה' לייב זאכהיים אן דער שפיץ זענען שוין צוריק אריינגעטרעטען אין אונזער פעראיין, טוט נאך זייער ביישפיל, און טרעט אלע צוריק אריין אין אייער פעראיין ציגעל-גאס 15, וועלכער מוז פערוואנדעלט ווערען אין אייער היים! 335

די פערוואלטונג פון קאלאניאל-קליינהענדלער-פעראיין, ציגעל-גאס 15.

7-io Kl. PRYWATNA SZKOŁA POWSZECHNA
Wschodnia 45. B. HAMERA Wschodnia 45.
איינשרייבונגען פון נייע שילער האבען זיך אנגעהויבען ד. 25 ד. ח.
די קאנצעלאריע איז טעטיג פון 10 ביז 12 נאכמ. און פון 4 ביז 7 אוו.
פאר אונבעמיטעלטע בעדייטענדע הנחה.
די שולע פארבערייטעט אין 2-טען קלאס פון יוד. גימנאזיום.
בעמערקונג: ביי דער שולע איז ערעפענט געווארען א פרעבעל- און פארבע-
רייטונגס-קלאס פאר קינדער פון 5 ביז 7 יאהר אלט. 532
זעהר צוגענגליכע פרייזען.

8-mio KLASOWE GIMNAZJUM HUMANISTYCZNE ŻEŃSKIE
JÓZEFA ABA, Zielona 8
Telefon 22-12.
די איינשרייבונגען פון נייע שילערינס אין די קלאסען פון A ביז VI
איינשליסליך נעהמט אן דער סעקרעטאריאט פון גימנאזיע אין די שעה'ן
פון 10 ביז 1 א זייגער מיטאג.
עקזאמענס לויט רעקציע סיסטעם הייבען זיך אן דעם 16-טען
סעפטעמבער 1926 — 249
Dyrektor J. AB.

8-io kl. GIMNAZJUM MĘSKIE
T-wa Szerzenia Oświaty wśród Żydów w Łodzi
Pomorska 48, telefon 6-64.
Zapis kandydatów codziennie od godz. 9-ej rano do 2-iej popoł. Egzaminy wstępne 15.IX r.b. o godz. 4-ej p.p. Początek zajęć 15.IX r.b. o godz. 8 rano. Czesne zniżone; w klasach wtępnych, I i II — 75 zł. kwartalnie. 164

ווייסע פאדלאגעס

קען מען מיט ביליגע קאסטען אפפארבען אויף מאכאן
אדער אויף טונקעל-אושעכאוע בענוצענדיג
JAŚNIEJ SŁOŃCA
אין פערלויף פון איין שעה.
אויף אויפצופרישען פאסאדוקעס ווערט רעקאמענדירט
צו בענוצען „Jaśniej słońca"
פרובירט און איהר וועט זיך איבערצייגען.
דער פערקויף קומט פאר איבעראל!

Dr. med. J. POLAKOW
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען 198
KONSTANTYNOWSKA 37a Tel. 39-75
נעמט אן פון 5—6.30 אוו. אינדערהיים און פון 2 3
אינלעטשניצע אויף גייערס מארק פעטריקאווער 294.

אנ'א נסעלינגענטער
יונגערמאן
זוכט אן ארט צו שלאפען
ביי א פאמיליע. ערפאהרען
פאטאגראפיע „סטודיא",
פולנאצנא 29. 608

א צאהן-טעכניק

ווערט געזוכט
ארויסצופאהרען אויף דער פראווינץ
אויף גוטע בעדינגונגען. צו ערפאהרען
נארוטאוויטשא 22 ביי גאלדשטיין
פון 9 ביז 1 און פון 3—6. 600

יונגלעך

מיט גוטע שטימען
קענען זיך מעלדען זאפארט ביים
חזן פאלאכאווסקי, פאנסקא 18. 619

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקה.
קאנסטאנטינאווסקא 9
טעלעפאן 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
פערזענליך פון 2 ביז 2 און פון 5—7. 175
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון
10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ.

Dr. JAKÓB KON
ארדינאטאר פון שטעטישען שפיטאל. אקושער
צוריקגעקערט.
שענקעוויטש 18, טעלעפאן 37-62.
אין די לעטשניצע אויף זאכאדניא 27 (רוג קאנ
סטאנטינער) פון 5 ביז 6 נאכמ. 293

וכי תמכור ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו!

אין טאמער יאז זאלסטו קומען צו לויפען אין ביורא
פעטריקאווער 18, וואו ס'ווערט ערלעדיגט
אלערליי בישעם לויט'ן אוססאוו, קלאוזולעס,
ואבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין
פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדווא-
לאנטעס. רעקורסען - וועגען קאנצעסיעס
אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעס צו אלע מא-
ליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטו-
טען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען
ראראטויעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך
איבערזעצונגען אין אלע שפראכען. 503
שנעל, רעעל און ביליג!

א שאמאט-קוד

באסט ניי, אויף 2 גרויסע פלאטען, 4
פייערקעס, מיט א גרויסען באק אויווען
פרייזווירדיג צו פערקויפען
צו ערפאהרען פעטריקאווער 9, לינקס 2-טער שט.

רעטשניצע פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17, טעל. 33-16.

ד"ר ראקאווסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $6^1/_2$-$7^1/_2$
ד"ר רוזשאנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאן	נערווען-קראנקהייטען	2—12
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פאפירני	פרויען-און געבורטס-הילף	$1-11^1/_2$ 6-5
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייטען	4-3 ז.1-2
ד"ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 $7-5^1/_2$
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
ל. פרוסאק	צאהן-ארצט	10—2
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	7—4

צאהן-פונדהיילונג, בעליכטונגען, קראנען, מאסטען, א או. וו.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
רענטגען-אינסטיטוט
היילונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט
רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכליכטו-
נגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע
מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער.
אנמעלדונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיט אין דער שטאט.

אבאנעמענטס-פרייז: [illegible]

אנאנסען-פרייז: [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółka z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 71.